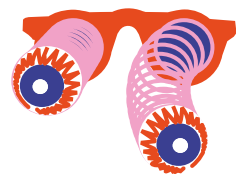
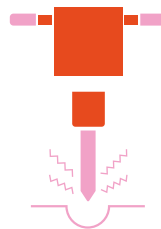
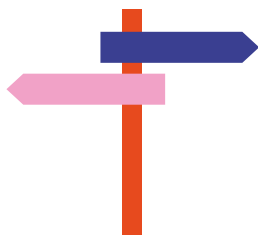
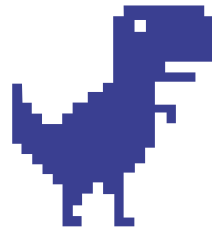
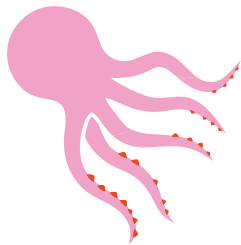
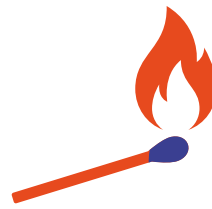
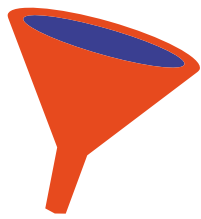

Guia pedagògica de prevenció i sensibilització contra les violències masclistes i LGTBI-fòbiques

Direcció de la Guia i aportació de continguts: Programa d'igualtat de la Mancomunitat La Plana. Anna Vizcaino Espona i Bet Pol Montmany

Redacció dels continguts: Candela. Acció Comunitària i Feminista SCCL. Miriam Aleman Galatayud

Correcció: L'Entrellat SCCL

Maquetació: Albacoor

Any 2023

Índex

Per què la guia? - 4

Per a qui és aquesta guia? - 6

Desnaturalitzem el masclisme - 8

Avancem cap al canvi social! - 18

Recursos - 20

Quadern pedagògic - 23

Annexes - 53

Per què aquesta guia?

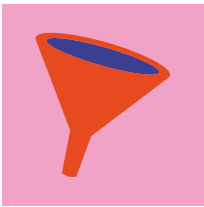
Explicació de la campanya

Aquesta guia és un recurs pedagògic per facilitar-te treballar els continguts de la campanya de prevenció i sensibilització contra les violències masclistes i LGTBI-fòbiques «**El masclisme al rebuig**». La campanya és una iniciativa de la Mancomunitat la Plana i de tots els municipis que en formen part (Aiguafreda, Balenyà, El Brull, Folgueroles, Tona, Malla, Muntanyola, Sant Miquel de Balenyà, Santa Eulàlia de Riuprimer, Sant Martí de Centelles, Seva, Taradell, Tona i Viladrau) amb l'objectiu de sensibilitzar la ciutadania interpel·lant-la i fent-la partícip del canvi que cal promoure com a societat perquè les relacions entre les persones siguin lliures de discriminacions.

La campanya consta de dotze missatges diferents, cadascun d'ells acompanyat d'una imatge gràfica, i estan distribuïts segons tres grans eixos temàtics: les violències sexuals, els masclismes quotidians i la LGTBI-fòbia. Aquests missatges són «llocs comuns» del masclisme, segurament hem sentit aquestes frases o viscut alguna de les situacions que ens plantegen, i potser les hem interpretat com a masclisme o potser no. En tot cas, la guia pretén ser un acompanyament teòric i pedagògic per ajudar-nos a reflexionar i canviar certes actituds encara molt presents en la nostra societat. Així mateix, per acompanyar aquesta reflexió, la guia consta de diverses activitats pensades per a persones d'edats diferents. «El masclisme al rebuig» juga, d'un costat, amb prendre el masclisme com a element que es pot llençar a les escombraries i, de l'altre, amb els diversos significats de la paraula rebuig (del verb rebutjar, però també de la pràctica de llençar allò que no es pot reciclar, aprofitant el coneixement que hi ha a la Mancomunitat la Plana sobre la recollida selectiva de residus). Precisament el que es llença al rebuig no es pot reciclar i ha d'anar a l'abocador. Per tant, al masclisme només li queda un camí possible: que el fem desaparèixer!

Quan es va crear la campanya, primer de tot es varen decidir els eixos que es volien treballar i a continuació es va pensar en uns missatges. Finalment, es va assignar a cada missatge una imatge ideada per ajudar a la reflexió.

A continuació es descriu breument el motiu pel qual es va seleccionar cadascuna de les imatges.

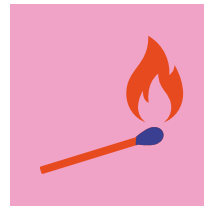
Embut

De l'expressió «fer passar per l'embut». L'embut com a objecte opressor que no deixa llibertat, sinó que només permet passar per un camí possible.

Gelat de tres boles

Entendre la bisexualitat com un excés, un vici...

Llumí

Entendre l'homosexualitat com una cosa passatgera, efímera i combustible com un llumí. El llumí té un cicle de curta durada, s'encén amb molt d'ímpetu i es consumeix ràpidament.

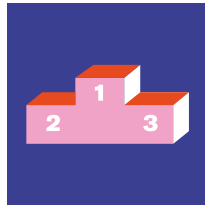
Bola de vidre

Jugar a endevinar la sexualitat de les persones i conseqüentment escampar falsos rumors i xafarderies; estigmes i estereotips al voltant de l'orientació sexual i l'expressió de gènere.

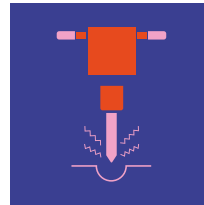
Pop

Molt sovint, les persones assetjadores són insistents i a vegades semblen pops que t'intenten atrapar per totes les vies possibles.

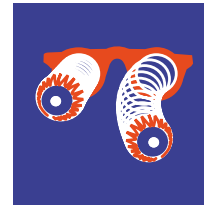
Pòdium

Metàfora que representa la hipersexualitat i necessitat de reconeixement com a elements centrals en la construcció de la identitat masculina.

Trepant

«Insisteixes tant que semblés un trepant». La insistència pot suposar una manca de respecte del desig de l'altra persona i, per tant, també és violència.

Ulleres ulls saltons

Quan algú mira on no toca, sembla que li surtin els ulls de lloc. Aquesta imatge simbolitza la sexualització i cosificació de les dones i hi està relacionada.

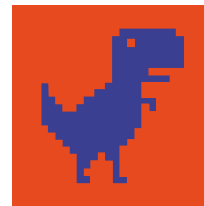
Senyal de bifurcació

Sembla que des de la infància, la societat només ens deixa dues direccions possibles. Per què no podem anar en qualsevol direcció?

No wifi

Per què només et comuniqués amb ell si hauries de comunicar-te directament amb la dona? Aquesta imatge ajuda a visualitzar.

Dinosaure

No corresponsabilitzar-se del treball domèstic o de la llar sembla que sigui cosa del passat, de l'època dels dinosaures, i malgrat això, és una realitat molt present encara.

Calculadora

La calculadora representa el desequilibri que existeix en el repartiment de les tasques de cura. Ajuda a visibilitzar la sobrecàrrega que pateixen sovint les dones en aquest àmbit.

Per a qui és aquesta guia?

Aquesta guia està destinada principalment a les persones que treballen o interactuen amb grups d'infants, joves o persones adultes i que volen tractar la temàtica dins l'àmbit educatiu formal o no formal. Ara bé, també és per a qualsevol persona que vulgui informar-se sobre les violències masclistes i la LGTBI-fòbia.

Com a membres de la societat tenim dret a tenir informació al nostre abast sobre temes que ens concerneixen: el masclisme n'és un, i ens toca molt de prop. A vegades l'única informació disponible és la que ens proporcionen els mitjans de comunicació, que no solen tenir una mirada experta sobre l'assumpte i, massa sovint, contribueixen a generar un clima de mal ambient que no fa bé a ningú. Segurament no t'haurà passat per alt que des de fa uns anys aquests temes estan més presents: apareixen a la premsa, a les tertúlies, a l'agenda política..., però també als carrers, en manifestacions, en campanyes, en dies assenyalats i en actes públics. Sens dubte, el feminisme s'ha fet un lloc ben fort a les nostres vides i sembla que desperta passions cap a una banda i cap a l'altra. Pot ser que tot plegat t'hagi agafat per sorpresa i no tinguis clar què pensar-ne; pot ser que hi estiguis molt d'acord però no sàpigues explicar per què; pot ser que no hi estiguis gens d'acord i et sembli injust i et faci enfadar; o també pot ser que no tinguis gaire idea de què passa, però comencis a sentir un cert afartament de tanta polarització. Sigui quin sigui el teu cas, aquesta guia és per a tu.

Lluny de contribuir a un mal ambient, t'oferim una guia que et permetrà entendre el fenomen més enllà de buscar culpables, no volem parlar de tàndems estereotipats de víctimes-agressors ni volem fer demagògia. La nostra intenció és apel·lar a la responsabilitat que tenim com a ciutadans i ciutadanes de fer d'aquest món un lloc més just. Perquè tenim la possibilitat de canviar allò que no ens agrada o que considerem injust i sovint no trobem les eines per fer-ho, perquè la informació és poder i tenim dret a disposar d'eines analítiques i pràctiques per contribuir a l'erradicació d'aquesta xacra social que no ens deixa avançar en igualtat, que ens trenca com a societat i ens allunya els uns dels altres. Per això publiquem una guia pedagògica en què trobaràs els elements necessaris per entendre què són les violències masclistes i la LGTBI-fòbia, com es manifesten, quines causes i conseqüències tenen, a més d'una proposta d'activitats per promoure la reflexió, per prevenir-les i abordar-les. És una guia que té en compte el context, que posa sobre la taula una anàlisi teòrica aterrada i eines pràctiques per al dia a dia, a més d'aportar bibliografia i un llistat de materials i recursos. Creiem fermament que per eradicar les violències de les nostres vides cal tenir la valentia de saber veure les nostres limitacions i dificultats, cal no caure en el judici i treballar des de l'empatia i, sobretot, cal formar-nos com a societat per identificar i saber fer front a les injustícies.

La funció principal de la guia és la de poder dur a terme una tasca educativa. Sabem que l'educació és una de les eines de transformació social més potents que hi ha i és per això que aquesta tasca té una especial importància de cara a infants i joves. Ara bé, cal prendre consciència que la nostra societat és adultista. Cal fer una revisió de la concepció que tenim de la infància i l'adolescència, dels mites i falses creences, però sobretot de l'actitud, sovint hostil, que hi mostrem. Ser adult no implica tenir més eines a l'hora d'identificar les violències masclistes. No és l'edat que ens dona el coneixement

sobre les violències, sinó el treball personal, les vivències i experiències que hàgim tingut respecte al masclisme i la seva manera de manifestar-se. Abans de començar a treballar aquests temes amb infants i joves, doncs, és necessari reflexionar-hi i plantejar-nos si el nostre enfocament per abordar les violències és l'adequat. Cal saber què pensem sobre les violències que treballem i si tenim clar per què són violències. Si no ho tenim clar, abans de fer una tasca educativa, caldrà que ens formem més.

**Tant si treballes amb joves
o a una escola bressol,
si formes part d'una família
amb adolescents a casa,
si fa temps que no t'entens
amb els amics o amigues
a causa del masclisme
(o del feminisme!),
si sents una distància
amb la teva parella per
aquests temes, com si
simplement tens curiositat
per allò que t'envolta i vols
tenir informació sòlida...
Aquesta guia és per a tu!**

Desnaturalitzem el masclisme

El **masclisme** és el conjunt d'idees, actituds i pràctiques que es basen en una suposada superioritat dels homes sobre les dones. El masclisme s'ha anat modificant al llarg del temps: en alguns aspectes l'hem superat, però en molts d'altres encara l'arrosseguem. Com que el masclisme es troba a la base de la nostra cultura ens costa identificar-ne les manifestacions, això és perquè l'hem naturalitzat. És precisament aquesta naturalització el que cal desmuntar: no hi ha res de natural en un ordre social injust i que posa unes persones per sota de les altres.

Segurament pots pensar molts exemples de la vida de generacions anteriors en què el masclisme estava present d'una forma diferent de la d'avui dia (accés a la feina, a un compte corrent, necessitat del permís del marit per treballar, per estudiar, per conduir... la llista és llarga!). Coses que ara mateix ens semblarien impensables aleshores estaven naturalitzades i la gent ho assumia com a «normal i natural». **Afortunadament, s'han aconseguit molts canvis socials, no sense lluita i esforç, que ens han permès avançar com a societat en aquest sentit. Però encara queda molt camí per fer: que hagin canviat molts aspectes no vol dir que el masclisme hagi desaparegut.** Per això ens toca fer la nostra part, prosseguir amb el que els nostres avis i àvies van començar, ens toca portar a la llum tot allò que hem donat per natural per mirar de deixar les coses més fàcils a les noves generacions que estan per venir. El sol pas del temps no canviarà res, perquè els valors canviïn cal que ens hi esforcem.

D'on surt el masclisme?

El gènere com a origen

El gènere comença a funcionar molt abans que neixi una criatura, sovint tenim pensaments del tipus «m'agradaria tenir una nena» o bé «m'agradaria tenir un nen». Això implica necessàriament que tenim una idea ben diferenciada del que significa tenir un nen o una nena, se'ns activen tots els atributs assignats als dos gèneres i la maquinària comença a funcionar. Un cop es produeix un embaràs tot plegat es torna més evident. Sens dubte, el primer que se li demana a una dona embarassada és quin sexe tindrà la criatura. «Serà nen o nena?» sembla una pregunta obligada, però ens hem parat mai a pensar per què necessitem aquesta informació? Què canvia? Se'ns activa un imaginari diferent sobre com serà la vida de l'infant, els seus gustos o la seva forma de ser i de pensar en funció dels seus genitals? Això és el que anomenem expectatives de gènere i són les que fan que ja encaminem aquesta persona cap a un tipus determinat d'existència sense que ni tan sols hagi nascut. **Creus que podries comportarte igual amb un nadó sense saber quins genitals té?** Prova de fer aquest experiment, serà una bona manera de veure fins a quin punt tenim integrats els mandats de gènere i començar a posar-hi consciència. Vegem per què és tan important el tema del gènere pel que fa a les violències.

El fet de ser nena o nen en la nostra societat significa moltes coses. Significa que només pots ser una de les dues opcions, significa que una és la contrària de l'altra i significa que una és millor que l'altra. A més a més, quan preguntem si una criatura és nena o nen, o quan la identifiquem amb una cosa o l'altra, li estem atorgant una sèrie de característiques pròpies del nostre context. D'aquesta manera, anem aprenent que hi ha atributs de nen i de nena, i que aquestes categories no les podem triar, modificar, ni —encara menys— trencar. Aquestes idees, consensuades socialment, prenen coherència en un sistema que anomenem sistema sexe-gènere.

Així doncs, una vegada hem anomenat la criatura com a nena o nen, comencen a funcionar els mandats propis de cada etiqueta i les expectatives associades: si ets un nen hauràs de ser mogut, valent, jugar a futbol, no plorar...; mentre que si ets una nena hauràs de ser tranquil·la, bonica, saber cuidar, obeir, escoltar, saber ballar... Entre molts altres missatges que la majoria tenim al cap. Quan arribem a l'etapa de l'adolescència, aquest aprenentatge ja està consolidat, però ampliem les categories per donar cabuda a nous missatges que prenen rellevància en aquesta etapa vital. De manera que anem obrint les categories per afegir-hi noves etiquetes i cobrir els diferents moments pels quals pressuposem que tothom ha de passar. De fet, els mandats de gènere no s'aturen mai, sinó que van canviant adequant-se a l'etapa que ens toca viure. D'aquestes expectatives basades en els estereotips de gènere en diem masculinitats i feminitats normatives: seran les que conformaran la nostra identitat, ara sí, a la vida adulta. Malgrat això, hi ha infinites possibilitats de viure la masculinitat i la feminitat, de manera que l'adjectiu normatiu ens permet visibilitzar que no és l'única forma d'entendre aquestes categories. Perquè... hi ha algú que compleixi estrictament la norma? Hi ha algú que es pugui identificar amb tots els estereotips que suposadament li pertocquen? Moltes vegades, l'adaptació a aquestes normes genera patiment, tant en el cas del model masculí per la frustració i la pressió que genera la masculinitat normativa, com en el cas del model femení per l'opressió i desigualtat que suposa aquesta feminitat. Les persones que, per contra, resisteixen al model trencant les normes de gènere, tant en l'àmbit individual com en el col·lectiu, reben càstigs pel fet de sortir del patró establert. Aquestes sancions poden ser tan subtils com una mirada de desaprovació o tan visibles com la violència física. Així doncs, al malestar previ generat per l'etiqueta s'hi afegeix la discriminació i l'exclusió social. La majoria de nosaltres hem rebut l'aprovació o la sanció dels nostres comportaments atenent aquests mandats, i la majoria els hem reproduït. Ara bé, sempre apliquem els premis i les sancions conscientment? Som conscients dels nostres privilegis? I de la nostra opressió? Què ens porta a mirar amb estranyesa a qui no compleix la norma? Podem identificar la multiplicitat de formes de reproduir els mandats de gènere? Si aquest sistema depèn de la nostra reproducció, el podem trencar'?

La LGTBI-fòbia és una violència masclista?

Entenem per LGTBI-fòbia tota aquella violència adreçada cap a les persones LGTBI+, que són les sigles que fan referència a lesbianes, gais, trans*, bisexuals, intersexuals i altres identitats dissidents del sistema normatiu de gènere. Pot ser difícil d'entrada relacionar aquesta discriminació amb el masclisme, per això cal entendre quin és aquest sistema normatiu i quina relació té amb la construcció de gènere de què parlàvem abans: així tindrem el marc de comprensió sencer. Si la nostra societat separa l'espècie humana en dos gèneres, també normativitza el nostre desig i la nostra identitat. Mira aquest quadre² sobre el sexe/gènere:

Sistema sexe/gènere

	Norma		Exclusions ³
Sexe	Mascle	Femella	Intersexuals
Gènere	Home	Dona	Trans*
Expressió de gènere	Masculina	Femenina	Ploma ⁴
Preferència sexual	Heterosexual		Les, gai, bi, pan

Com veiem, el sistema sexe-gènere associa una identitat concreta segons si hem nascut mascles o femelles, però també ens diu com ens hem de moure i expressar —el que es coneix com a expressió de gènere— i qui ens ha d'agradar. Evidentment, la norma diu que hem de seguir aquest camí: un mascle, s'identificarà com a home, es comportarà de forma masculina i serà heterosexual. I anàlogament: una femella, s'identificarà com a dona, es comportarà de forma femenina i serà heterosexual. Aquest sistema entén la diversitat humana només sota dues possibilitats que s'exclouen mútuament, és a dir, de forma binària. Segur que has sentit a parlar del sistema binari, oi? Doncs vol dir exactament això: que si ets home, no ets dona, a més de tot el que impliquen els estereotips que explicàvem abans (o bé ets emocional o bé ets racional, o bé ets rosa o bé ets blau, o femenina o masculina...). I no hi ha intermedis ni manera possible de ser més de dues coses alhora. Precisament per aquest motiu apareix la crítica a un sistema tan simplista que diu ben poc de la riquesa i la diversitat de maneres de ser i sentir dels éssers humans.

Les persones som moltes coses alhora i és molt difícil classificar-nos en esquemes tan simplistes. No cal ser una persona LGTBI+ per transgredir constantment aquest sistema normatiu, tothom fa transgressions de gènere quotidianes, perquè és impossible encaixar en aquests models del tot i sempre.

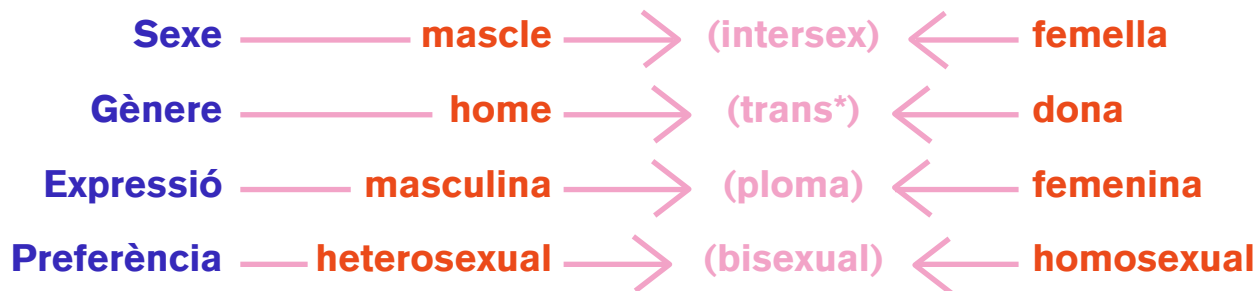
1- Extret de la guia **Desaprenent. Una mirada feminista a l'etapa de secundària**. Coeducació SCCL i Candela SCCL (2019).

2 - Per a una descripció completa del quadre consulteu la guia *Desviades*. Candela SCCL (2019).

3- D'exclusions i resistències n'hi ha moltes més, per exemple posem la paraula trans amb asterisc perquè no hi ha una única manera de viure la qüestió trans, en aquesta categoria també hi trobem les persones no binàries, les persones de gènere fluid...

4- Malgrat que sempre s'ha associat als homes, la ploma fa referència tant a homes femenins com a dones masculines.

Més enllà de pensar en dues possibilitats que s'exclouen mútuament ens agrada plantejar contínuums en què tothom es troba en algun punt:

Aquesta manera de veure-ho ens ajuda una mica més a entendre la complexitat de com el gènere i el desig s'expressa en nosaltres.

Tanmateix, aquest sistema normatiu de gènere en el qual creixem, a banda de ser una explicació molt pobre sobre les identitats, provoca més problemes. D'una banda, i com apuntàvem abans, origina les desigualtats de gènere, que són la base del masclisme, i de l'altra, genera exclusió i discriminació a qui no s'hi adequa. I ara sí, trobem que aquelles persones que s'identifiquen obertament com a lesbianes, gais, bisexuals, trans*, intersexuals o que tenen una expressió de gènere no normativa (el que es coneix col·loquialment com «tenir ploma») rebran una discriminació i una violència específica —que anomenem LGTBI-fòbia—, que pertany al mateix sistema que genera el masclisme. No tindrà sentit combatre una discriminació sense combatre l'altra, perquè sempre serà una lluita parcial i no anirà a l'arrel del problema.

Les diferents cares de la LGTBI-fòbia

Quan pensem en persones LGTBI+ potser ens imaginem que totes són iguals i viuen les mateixes experiències, però es tracta d'un error. Com qualsevol, les persones LGTBI+ són diverses, les lesbianes no tenen necessàriament les mateixes necessitats que els gais, les persones bisexuals no tenen per què compartir gaire amb les persones trans, etc. El que sí que tenen totes aquestes persones en comú és que les travessa la mateixa discriminació i, segons el context i les condicions socioeconòmiques en què visquin, la xarxa afectiva i els recursos amb què comptin, viuran aquesta discriminació amb més o menys virulència. A més, el tipus de violència que experimentaran variarà segons la identitat.

Les diferents cares de la LGTBI-fòbia

Quan pensem en persones LGTBI+ potser ens imaginem que totes són iguals i viuen les mateixes experiències, però es tracta d'un error. Com qualsevol, les persones LGTBI+ són diverses, les lesbianes no tenen necessàriament les mateixes necessitats que els gais, les persones bisexuals no tenen per què compartir gaire amb les persones trans, etc. El que sí que tenen totes aquestes persones en comú és que les travessa la mateixa discriminació i, segons el context i les condicions socioeconòmiques en què visquin, la xarxa afectiva i els recursos amb què comptin, viuran aquesta discriminació amb més o menys virulència. A més, el tipus de violència que experimentaran variarà segons la identitat.

HOMOFÒBIA

Actitud hostil cap a les persones homosexuals, tant homes com dones. Ara bé, degut a les desigualtats existents entre homes gais i dones lesbianes, ens referirem a la discriminació que pateixen els homes gais.

LESBOFÒBIA

Discriminació doble que pateixen les lesbianes, en tant que dones i en tant que lesbianes. La lesbofòbia alterna la invisibilització (el fet que no es reconegui l'existència de les lesbianes) i la violència rebuda a conseqüència de la transgressió dels mandats de gènere i de la desobediència a la subordinació a l'home.

TRANSFÒBIA

Discriminació, invisibilització i actituds hostils sustentades per la societat sencera cap a les persones trans. De totes les identitats, les dones trans són les que actualment es troben en situació de major vulnerabilitat i risc.

BIFÒBIA

Discriminació basada en la creença que la sexualitat humana és dicotòmica: hetero-homo. Això exclou a tot un seguit de persones (bisexuals, pansexuals...) que han de lidiar amb la invisibilitat, d'una banda; i amb diferents mites, creences i prejudicis de l'altra.

Totes aquestes fòbies es poden manifestar o expressar a partir de pensaments i creences: «Crec que els homosexuals no haurien d'adoptar criatures», o de sentiments o emocions: «No m'importa que siguin transsexuals, però no m'agradaria que el meu fill ho fos». Es fan paleses amb pensaments, comentaris o, fins i tot, amb agressions. Les institucions també les poden perpetuar a través de lleis discriminatòries. Tanmateix, potser la més difícil de totes és aquella LGTBI-fòbia que desenvolupen les persones LGTBI+, les quals, com que no són immunes a tanta discriminació i odi, acaben interioritzant el rebuig cap a si mateixes.

Les violències masclistes

Les violències masclistes són el mecanisme mitjançant el qual se sosté la desigualtat històrica entre homes i dones, aquesta desigualtat generada pel sistema sexe-gènere. Són exercides cap a les dones, les criatures i les persones que se surten del sistema normatiu de gènere, com hem vist en l'apartat anterior, i sostingudes per la societat sencera. Això vol dir que tots els homes exerceixen violència i totes les dones en reben? No exactament. Tot i que hi ha força consens social sobre el fet que cal rebutjar la violència en general, almenys en les seves manifestacions més òbvies, en el moment de reconèixer les violències com a violències masclistes salten totes les resistències. Frases com «la violència no té gènere» o reaccions de rebuig i negació sistemàtica del masclisme tenen a veure amb una mala comprensió del seu funcionament i, sobretot, amb una resistència a moure el poder en la nostra societat. Fer les relacions humanes més igualitàries fa por, genera resistència al canvi, ens torna persones conservadores i ens fa sentir atacades. Lluny d'això, combatre les violències masclistes té com a objectiu crear societats sanes, madures, amb un grau de benestar molt elevat i una capacitat de resposta a les adversitats molt més gran. En definitiva, construir un món millor per a tothom.

Ara bé, això no s'aconsegueix sense esforç ni renúncies. No n'hi ha prou amb posicionar-se verbalment en contra de les violències si no es du a terme una feina d'identificació, reconeixement, reparació i canvi de creences i actituds. Ens preguntàvem si tots els homes agredeixen i totes les dones reben violència. La resposta és sí i no. Òbviament, no tots els homes exerceixen tots els tipus de violència, de fet, cada vegada n'hi ha més que lluiten activament en contra d'aquestes violències. Ara bé, sí que gaudeixen dels privilegis que aquesta desigualtat històrica els proporciona, i renunciar-hi no és tasca fàcil. Comporta molta obertura, molta autoestima per poder desplaçar-se del lloc de poder, molta escolta i un gran exercici d'humilitat per no sentir-se atacat i desplegar una bateria de contra arguments fruit de la por i la resistència al canvi. Per tant, els referents positius per part dels homes són una clau del tot imprescindible en la prevenció de cara al jovent.

Pel que fa a les dones, si bé no totes viuran al llarg de la seva vida tots els tipus de violència, sí que habiten en un context de desigualtat en tots els àmbits, cosa que en si mateixa ja representa una violència. Aquesta experiència no té res a veure amb el seu caràcter particular, el seu recorregut vital, els recursos personals ni tan sols amb la seva ideologia. El fet que les dones pateixin la violència i la desigualtat tampoc els impedeix no reproduir-la i tenir la mateixa por al canvi i les mateixes resistències que els homes en un moment donat. Això no les fa «pitjors que els homes», ens iguala com a éssers humans educats en un pensament masclista. Calen, també, grans dosis d'autoescolta, d'apoderament i sororitat per arribar a ser referents positius per a infants i joves.

Per això és tan important l'aliança, cadascú des del seu lloc i amb el seu paper dins el canvi social, superant esquemes de culpabilització i victimització per passar al paradigma de la responsabilització. **És clar que «no tenim la culpa» que el món sigui injust i desigual, però sí que som responsables de com hi actuem.** Malgrat que lluitar per la igualtat és una responsabilitat compartida, no serà des del mateix lloc, ja que partim de situacions de poder diferents i portem una trajectòria de privilegi i opressió també diferent a l'esquena. Que el camí sigui diferent, però, no vol dir que l'arribada no sigui la mateixa.

Identifiquem les violències: àmbits i manifestacions

Un dels problemes que tenim a l'hora de fer front a les violències masclistes és que estan naturalitzades. Això vol dir que definir la violència és relativament senzill, però aplicar aquesta definició a exemples de la vida quotidiana és més complicat. Sovint, quan pensem en violència masclista, ens venen al cap les seves formes més extremes, aquelles que apareixen als mitjans de comunicació: la violència que es produeix dins la parella, els feminicidis o la violència sexual. Tot i que aquestes són les més identificades i rebutjades socialment, n'hi ha altres que no es reconeixen tan fàcilment. Així, per exemple, les mirades als pits o al cul de les dones, els comentaris sobre la roba que porten o el seu cos, el descrèdit constant cap al seu coneixement i expertesa en tots els àmbits, la sobrecàrrega de tasques de cura i neteja, les insistències per tenir relacions sexuals o per practicar la penetració sense preservatiu, etc. són també violència masclista, però succeeixen quotidianament i estan normalitzats. És a dir, **no s'identifiquen com a violències, sinó com a comportaments «normals i naturals» en la interacció entre els homes i les dones.**

Un dels primers passos que cal fer a l'hora de combatre el masclisme a la nostra societat és identificar les formes naturalitzades de la violència. De manera que amb aquesta campanya hem treballat diferents situacions i manifestacions en què el masclisme passa més desapercbut i no és tan fàcil d'assenyalar i, per tant, de corregir. El masclisme afecta tots els àmbits de la nostra existència i el nostre desenvolupament com a persones lliures des que naixem fins que morim, vegem en quins àmbits actua i com es manifesta, tal com queda recollit a la llei catalana de la qual parlarem al proper apartat.

ÀMBITS

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT DE LA PARELLA

Consisteix en la violència física, psicològica, digital, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT FAMILIAR

Consisteix en la violència física, digital, sexual, psicològica o econòmica exercida contra les dones i els menors d'edat en el si de la família i perpetrada per membres de la mateixa família o per membres del nucli de convivència. Inclou els matrimonis forçats. No inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT LABORAL

Consisteix en la violència física, sexual, econòmica, digital o psicològica que es pot produir en l'àmbit públic o privat durant la jornada de treball, o fora del centre i de l'horari establert si té relació amb la feina. Inclou: assetjament per raó de gènere i sexual, i discriminació per embaràs o maternitat.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT SOCIAL O COMUNITARI

Comprèn les manifestacions següents: agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic de dones amb finalitat d'exploració sexual, mutilació genital femenina o risc de patir-ne, violència derivada de conflictes armats, violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones, feminicidis, agressions per raó de gènere, vexacions, tractes degradants, amenaces i coaccions en l'espai públic, etc.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT DIGITAL

Violència masclista que es produeix a les xarxes de comunicació digitals, enteses com a nova àgora d'interacció, participació i governança per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT INSTITUCIONAL

Accions i omissions de les autoritats, el personal públic i els agents de qualsevol organisme o institució pública que tinguin per finalitat retardar, obstaculitzar o impedir l'accés a les polítiques públiques i a l'exercici dels drets per a assegurar una vida lliure de violència masclista.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT DE LA VIDA POLÍTICA I L'ESFERA PÚBLICA DE LES DONES

La que es produeix en espais de la vida pública i política, com les institucions polítiques i les administracions públiques, els partits polítics, els mitjans de comunicació o les xarxes socials.

VIOLÈNCIA EN L'ÀMBIT EDUCATIU

Qualsevol tipus de violència que es produeix en l'entorn educatiu entre els membres de la comunitat educativa. Inclou l'assetjament, l'abús sexual i el maltractament físic, sexual, psíquic o emocional. Entre aquestes violències n'hi ha que es produeixen per raó de gènere o d'identitat sexual.

ALTRES

Qualsevol altres formes anàlogues que lesionin o puguin lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

MANIFESTACIONS

VIOLÈNCIA FÍSICA

Comprèn qualsevol acte de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA

Comprèn tota conducta o omissió que produeix en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaques, humiliació, vexacions, menysteniment, menyspreu, exigència d'obediència o submissió, coerció verbal, insults, aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

VIOLÈNCIA SEXUAL

Comprèn qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual i la dignitat personal de la dona creant unes condicions o aprofitant-se d'un context que, directament o indirectament, imposin una pràctica sexual sense tenir el consentiment ni la voluntat de la dona, amb independència del vincle que hi hagi entre la dona i l'agressor o agressors.

VIOLÈNCIA OBSTÈTRICA I VULNERACIÓ DE DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS

Consisteix a impedir o dificultar l'accés a una informació veraç, necessària per a la presa de decisions autònomes i informades. Pot afectar els diferents àmbits de la salut física i mental, incloent-hi la salut sexual i reproductiva, i pot impedir o dificultar a les dones prendre decisions sobre llurs pràctiques i preferències sexuals, i sobre llur reproducció i les condicions en què es duu a terme, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable.

VIOLÈNCIA ECONÒMICA

Consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs fills o filles, en l'impagament reiterat i injustificat de pensions alimentàries estipulades en cas de separació o divorci, en el fet d'obstaculitzar la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella i en l'apropiació il·legítima de béns de la dona.

VIOLÈNCIA DIGITAL

Consisteix en els actes de violència masclista i misogínia en línia comesos, instigats, amplificats o agreujats, en part o totalment, amb l'ús de tecnologies de la informació i de la comunicació, plataformes de xarxes socials, webs o fòrums, correu electrònic i sistemes de missatgeria instantània i altres mitjans semblants que afectin la dignitat i els drets de les dones.

VIOLÈNCIA DE SEGON ORDRE

Consisteix en la violència física o psicològica, les represàlies, les humiliacions i la persecució exercides contra les persones que donen suport a les víctimes de violència masclista. Inclou els actes que impedeixen la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les dones en situació de violència masclista.

VIOLÈNCIA VICÀRIA

Consisteix en qualsevol tipus de violència exercida contra els fills i filles amb la finalitat de provocar dany psicològic a la mare.

Com veiem, els àmbits i les manifestacions són múltiples. Tanmateix, ens cal aterrar-los en exemples concrets per tal de poder entendre que certs comportaments o actituds són masclisme i contribueixen a perpetuar aquesta injustícia. Un model de comprensió que se sol utilitzar és el de l'iceberg.

La part visible és el que es condemna socialment, mentre que la part invisibilitzada és el que no es reconeix com a violència malgrat que ho sigui. Per això és tan difícil d'assenyalar i visibilitzar.

Què diu la llei?

Podríem dir que a Catalunya comptem amb un marc legal força bo i pioner dins d'Europa pel que fa a violència masclista i LGTBI-fòbia. És fruit de molts anys de feina col·lectiva del moviment feminista i pels drets LGTBI+ i de polítiques públiques que han anat fent possible aquests canvis legislatius tan necessaris. Donem un cop d'ull al marc que tenim.

Llei Orgànica 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

Aquesta és la llei estatal, regula tota aquella violència exercida pels homes contra les dones en el marc de desigualtat i masclisme que hem exposat fins ara. La descriu així: «es tracta d'una violència que es dirigeix sobre les dones pel fet mateix de ser-ho, pel fet de ser considerades, pels seus agressors, mancades dels drets mínims de llibertat, respecte i capacitat de decisió». El problema d'aquesta llei és que només contempla la violència exercida en el marc de la parella o exparella, deixant fora gairebé tots els àmbits i formes que hem vist abans. La llei és antiga i cal revisar-la, és per això que el 2018 es va proposar una reforma que ampliés tant els àmbits com les formes i s'adeqüés a l'anàlisi i les dades de les quals disposem actualment.

Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista

Aquesta és la llei catalana, que només té un abast autonòmic, per tant, la llei estatal té una major rellevància. La primera versió va aparèixer el 2008 i ja aportava nous àmbits respecte a la llei estatal. És una llei en què es va treballar especialment per incloure altres formes de violències i ampliar la mirada cap a les dones que la patien, intentant prioritzar les noies joves, les quals pel tipus de relacions que estableixen, no entraven en la definició de parella que donava l'Estat. El 2020, col·lectius de dones juristes i la societat civil en general de la mà de l'administració van unir esforços per renovar-la. Podríem dir que ara mateix gaudim d'una llei alineada amb les últimes anàlisis i dades de què disposem. Els àmbits i formes que contempla són els esmentats en l'apartat anterior. Si vols saber-ne més, pots consultar el web de la Generalitat.

Llei 11/2014 per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia

El 2014, apareix una llei específica per erradicar la LGTBI-fòbia, fins llavors emmarcada en l'article 510 del codi penal de delictes d'odi. «L'objectiu d'aquesta llei és desenvolupar i garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGBTI) i evitar-los situacions de discriminació i violència, per a assegurar que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en plena llibertat. La llei recull la demanda històrica del ric teixit associatiu que ha liderat durant dècades la reivindicació dels drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, que han assolit en els darrers anys un reconeixement social i polític que se'ls havia negat, però que encara és lluny de la plena normalització». Amb aquesta llei s'aconsegueix donar una visibilitat específica alhora que es recull el paradigma de les violències masclistes de què parlem en aquesta guia. Tant les violències masclistes com la LGTBI-fòbia tenen les arrels en el sistema de gènere que tant de patiment causa a les persones.

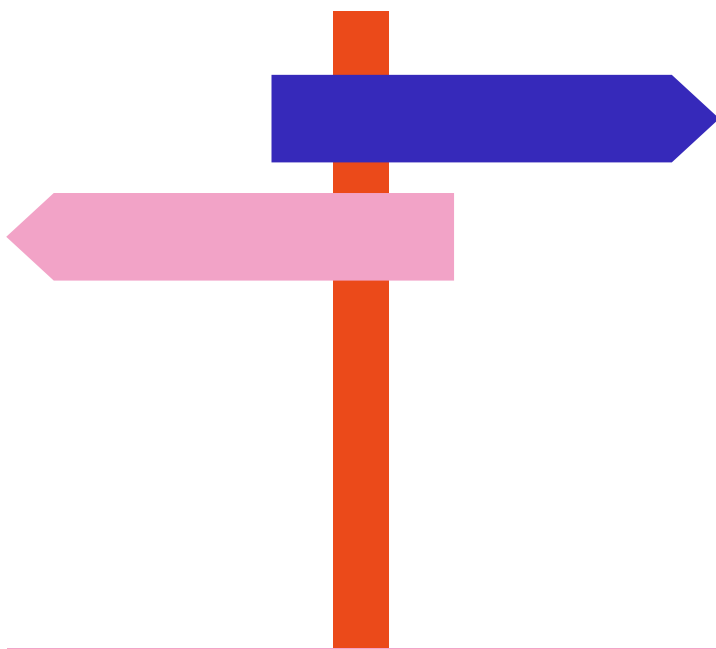
Avançem cap al canvi social!

Atenció, encara que la majoria podem sentir-nos lluny de les formes més explícites de violència, no vol dir que no formem part de l'engranatge. A vegades sembla pesat estar assenyalant les formes subtils de la violència, però hem de veure la importància de les accions del dia a dia. El masclisme quotidià és el que fa possible que les violències extremes puguin succeir, les «bromes» sexistes, certes tradicions arrelades culturalment i tot un cúmul d'accions que passen desapercebudes van posant els fonaments d'unes relacions de superioritat i dominació. Poca gent se sent superior a algú altre de forma conscient, però el masclisme perpetua la subordinació de les dones a la societat, per això és tan important posar atenció a aquestes reproduccions quotidianes. **Si no ampliem el concepte de violències i continuem veient només la punta de l'iceberg, no podrem començar a qüestionar actituds i comportaments socialment acceptats i no aconseguirem tallar la violència d'arrel.**

I jo què puc fer?

Canviar patrons, creences, valors i actituds que fa anys que arrelen a la nostra forma de fer i de pensar no és tasca fàcil. El primer que se'ns mou és la por, ens salten les resistències i apareix un clar pensament: «Jo soc bona persona, no puc ser masclista». Malauradament, el masclisme no va de ser bones o males persones, tant de bo fos tan senzill. Va de reconèixer la nostra posició a la societat, va d'entendre els privilegis de què gaudim i les opressions que rebem, va de posar en qüestió comportaments que sempre hem tingut i mai hem cregut que poguessin fer mal a ningú, va de no sentir-nos atacats i atacades quan se'ns assenyalen algun comportament discriminatori, tothom en té, així que la cosa va de sumar-se al canvi, hi guanyem molt com a societat sencera.

Segurament si estàs llegint aquesta guia i has arribat fins aquí és perquè el tema et remou des de fa un temps. Pots començar per fer alguns dels exercicis que t'oferim a la guia, són un primer pas cap a la reflexió individual. Planteja la qüestió a les teves amistats, anima el teu entorn a fer una feina conscient sobre el tema; si formes part d'una família amb infants o adolescents pots proposar activitats a l'AFA, tant per a vosaltres com per a l'escola; al lloc de feina pots mirar si hi ha protocols o plans d'igualtat, pots inclús crear una comissió; si organitzes activitats comunitàries (excursions a la muntanya, calçotades populars, celebracions de festivitats concretes...) tingues cura que el masclisme no hi aparegui! Cal repartir les tasques de forma igualitària, pensar les activitats amb una mirada fresca i no discriminatòria... No acabarem amb el masclisme d'un dia per l'altre, això és impossible! Ara bé, veure petits canvis als nostres entorns, a les nostres famílies fa que el camí valgui la pena. Si bé és cert que vivim encara en una cultura que ensenya i reproduïx el masclisme com un fet inevitable a les nostres vides, també és cert que les resistències són molt àmplies. Moltes persones tenen clar que volen canviar el món en què viuen, no ens queda més opció que sumar-nos al canvi!

Per prevenir i erradicar les violències masclistes i la cultura en què s'insereixen, hem de tornar a construir comunitat, enfortir-la i sentir la nostra responsabilitat com a generació envers les persones més joves.

Recursos

Campanyes

Per la prevenció i sensibilització contra violències masclistes i LGTBI-fòbiques.
Mancomunitat la Plana

Per fomentar el joc lliure d'estereotips de gènere.
Mancomunitat la Plana

A QUÈ JUGUEM?

Bibliografia i guies

SISTEMA SEXE-GÈNERE

- Coll-Planas, G., Vidal, M. (2013). ***Dibuixant el gènere***. Barcelona: Edicions 96.
- Missé, M. (2018). ***A la conquesta del cuerpo equivocado***. Barcelona: Egales.
- Fausto-Sterling, A. (2006). ***Cuerpos sexuados***. Barcelona: Melusina.

AMOR ROMÀNTIC I RELACIONS ABUSIVES

- Esteban, M. L. (2011). ***Crítica del pensamiento amoroso***. Barcelona: Bellaterra.
- Candela i Coeducació (2018). ***Desaprenent. Una mirada feminista a l'etapa de secundària***.

VIOLENCIES SEXUALS

- Candela (2022). ***El soroll del silenci***. Guia per abaixar el volum a les violències sexuals. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- Candela i EdPAC (2018). ***Per què li diuen sèxting quan parlen de sexreading?***. Barcelona: Autoedició.
- Direcció general de Joventut. ***Malamente# Atura la violència sexual***.

SEXUALITATS

- Checa, C., Elvira, N., Morero, A. (2019). **Tot el que necessites saber sobre sexualitat**. Barcelona: Rosa dels Vents.
- Elvira, N. i Morero, A. (2018). **Oh my goig**. Barcelona: Grup Editorial 62.
- Martínez Hernández, C.; Pardo, T. (2019). **D'infondre la por a difondre plaers**.
- Martínez Hernández, C. (2020). **Cossos il·limitats, plaers infinits**.
- Mchlus, S. J. (2019). **La palabra más sexy es sí. Una guía para el consentimineto sexual**. Madrid: Vergara (Ediciones B).
- Olid, B. (2019). **Follem?**. Barcelona: Bridge.
- Pardo, T., Cundines Antelo, S. (2019). **Plaers que obren mons**.

DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE

- Fisher, O i F. (2019). **Guía de supervivencia para adolescentes trans**. Barcelona: Bellaterra.
- Martínez Hernández, C., Pardo, T. (2019). **El plaer de trencar la norma**.
- Platero, L. y Gómez, E. (2007). **Herramientas para combatir el bullying homofóbico**. Madrid: Editorial Talasa.
- **Com dir-ho als teus pares?**. AMPGIL. [Guia].
- Cela, J. i Cela, X. (2020). **Bruna**. Barcelona: La Galera.
- **Queer: Una historia gráfica**. Meg-John Barker.

Recursos i serveis especialitzats

MANCOMUNITAT LA PLANA

> Programa d'Igualtat

> El Rusc

Programa preventiu de conductes de risc relacionades amb el consum de drogues, sexualitat i afectivitat, abús i ús de pantalles i tecnologies de la comunicació, violències

> Serveis Socials Bàsics

93 812 54 45

masclistes, gènere i diversitat sexual. Adreçat a joves i les seves famílies.

93 812 54 45

Servei d'informació i atenció a les dones i a la diversitat sexual i identitats de gènere (SIAD i SAI Osona) de l'Oficina Tècnica d'Igualtat de Gènere i LGTBI d'Osona

Edifici del Sucre.

C/ de la Llotja 1, 2a planta. Vic.

93 702 7284 i 650 540 732

vicdones-siadosona@vic.cat

Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE) Catalunya Central – Manresa

C/ Muralla del Carme 22-24, 1r-5a.

Manresa.

93 628 98 91

ASSIR Osona (Servei d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva d'Osona)

Pl. de la Divina Pastora, 6, 7, 08500 Vic,

93 8 89 02 22

Línia d'atenció contra la violència masclista (Catalunya)

900 900 120

900900120@gencat.cat

Emergències

112

Quadern pedagògic

Dinàmiques

Desnaturalitzar el masclisme no és fàcil, no s'aconsegueix només llegint uns quants llibres i fent dinàmiques, però és un bon lloc per on començar. En aquest apartat n'hem recollit unes quantes que estan relacionades amb la campanya i et poden ajudar a integrar els missatges que s'hi donen. Les dinàmiques s'han estructurat en dues categories: unes són per treballar amb un grup de persones adultes i les altres són activitats per treballar amb infants i joves. Si t'engresca la feina en trobaràs moltes més a l'apartat de recursos, per tal que puguis donar continuïtat a la tasca que tot just acaba de començar!

Les edats són orientatives i dependrà de la maduresa del grup i es poden adaptar, canviar o modificar segons les necessitats del grup i de l'espai.

ÍNDEX DE DINÀMIQUES

ETAPA	TÍTOL I MISSATGE DE CAMPANYA
De 0 a 9 anys	Rosa caramel - #ProuMasclismesQuotidians Els espais de joc... Coeducatiu! - #ProuMasclismesQuotidians El mural de les famílies diverses - #ProuLGTBIfòbia
De 7 a 12 anys	En Jan i la Martina - #ProuMasclismesQuotidians Canviem el conte! - #ProuMasclismesQuotidians En un batec - #ProuLGTBIfòbia
De 12 a 18 anys	L'arbre de la memòria - #ProuMasclismesQuotidians - #ProuLGTBIfòbia Stop al sexprejudic! - #ProuViolènciesSexuals Com lliguem? - #ProuViolènciesSexuals
Més de 18 anys	L'extraterrestre - #ProuMasclismesQuotidians El riu de la vida - #ProuMasclismesQuotidians - #ProuLGTBIfòbia - #ProuViolènciesSexuals Obrint l'armari del passat - #ProuLGTBIfòbia
Més de 12 anys	Joc de memòria: Memory - #ProuMasclismesQuotidians - #ProuLGTBIfòbia - #ProuViolènciesSexuals Joc: Relacionem - #ProuMasclismesQuotidians - #ProuLGTBIfòbia - #ProuViolènciesSexuals Dinàmica: Trobem-nos - #ProuMasclismesQuotidians - #ProuLGTBIfòbia - #ProuViolènciesSexuals

Dinàmiques per infants i joves

De 0 a 9 anys

Rosa caramel

 1'30 minuts

 #ProuMasclismesQuotidians

Descripció:

A partir de la representació del conte *Rosa caramel* de Nally Bosnia reflexionarem, tot jugant, entorn dels rols estereotips de gènere. Ens preguntarem sobre si hi ha coses de nens i coses de nenes i qüestionarem la desigualtat per parlar de diferències i diversitats.

Objectius:

Reflexionar sobre la construcció dels estereotips de gènere, oferir un ventall de possibilitats de joc no basats en el gènere.

Procediment:

- 1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser de seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2 > Diem que explicarem un conte sobre la vida d'uns elefants i elefantes i que demanarem diferents coses a la canalla: potser els demanem que interpretin alguna cosa o també els podem demanar la seva opinió. Parlarem sobre coeducació, que és una educació igualitària que té en compte cada infant tal com és (i no diu com ha de ser ni com ha de comportar-se). Cada criatura és diferent, però no n'hi ha de millors i de pitjors. Cadascú té els seus gustos i capacitats independentment de si és nen o nena.
5 minuts.
- 3 > Les persones dinamitzadores comencen a explicar i/o interpretar **el conte** de Rosa caramel de Nella Bosnia.
10 minuts.
- 4 > Una vegada representat i acabat el conte pengem dues **imatges dels elefants** del conte a la pissarra i demanem al grup:
 - Què ha passat en aquest conte?
 - Us agrada el que passa a la història?
 - Com són els personatges del conte? Com és la Margarida? I el Gustau? I la resta de personatges?
 - Què senten (tristesa, alegria, por, enuig...)? Com reacciona la Margarida? [Utilitzem **emoticones** per col·locar al costat de les imatges.]
 - Qui s'ho passa millor? Qui fa més coses al cap del dia? Qui té més espai?
 - Quina relació hi ha entre el Gustau i la Margarida? Què fan la resta de personatges (els altres elefants, el pare i la mare...)?
 - El que passa en el conte passa a la classe? I al pati de l'escola?25 minuts.

5 > Un cop hem fet les reflexions conjuntes, intentem acabar el conte, que ha quedat sense final. Plantegem les següents preguntes:

- Hem deixat el conte amb la Margarida que sortia de la tanca, què pot passar després? Com podríem acabar aquest conte? Què passa amb la resta d'elefants i elefants?
- Creieu que podríem canviar el món dels elefants i les elefantes? Com ho fariem? Què podria fer la Margarida diferent? I les seves amigues? I els altres elefants?
- Els elefants només han de ser d'un color o de dos colors? Si fan coses diferents, poden tenir colors diferents?

20 minuts.

6 > Tanquem repartint làmines amb **figures d'elefants en blanc** perquè les pintin com vulguin i puguin seguir treballant.

20 minuts.

Materials necessaris:

Si no es disposa del material necessari, es poden buscar alternatives creatives.

- Conte Rosa caramel. **(Annex 1)**
- Làmines elefant gris, elefant rosa. **(Annex 2)**
- Cinta per marcar la tanca (per fer la interpretació del conte)
- Flors de plàstic (per fer la interpretació del conte)
- Vetes de tela grises i roses i d'altres colors per simular trompes (per fer la interpretació del conte)
- Làmines d'elefants per repartir al final i pintar com vulguin. **(Annex 2)**
- Emoticones

De 0 a 9 anys

Els espais de joc... coeducatius!

1'15 minuts

#ProuMasclismesQuotidians

Descripció:

A partir de l'elaboració col·lectiva d'un mural, reflexionarem sobre com és l'espai de joc on juguem, si tots els jocs ocupen el mateix espai i si podem jugar al que volem. Construïrem un espai igualitari on totes les formes de jugar tinguin cabuda.

Objectius:

Fer un mapa de l'espai de joc en clau de gènere, identificar desigualtats de gènere associades al joc i l'ús de l'espai, generar un nou espai de joc alternatiu i igualitari.

Procediment:

- 1** > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser de seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2** > Expliquem que avui parlarem sobre coeducació, que és una educació igualitària que té en compte cada infant tal com és (i no diu com ha de ser ni com ha de comportar-se). Cada criatura és diferent, però no n'hi ha de millors i de pitjors. Cadascú té els seus gustos i capacitats independentment de si és nen o nena.
5 minuts.
- 3** > Primer de tot obrim el mural on prèviament haurem dibuixat la superfície de l'espai de joc que vulguem treballar, com més detall i color tingui més fàcil serà entendre'l. Llavors assignem un color a cada criatura i els demanem que, per ordre, expliquin a què solen jugar i posin un gomet del color que se li ha assignat, en l'espai que solen estar.
15 minuts.
- 4** > Un cop tothom s'ha col·locat, la persona dinamitzadora farà cercles del mateix color del gomet: si el joc d'aquesta persona ocupa molt d'espai, el cercle serà més gran, si n'ocupa poc, serà més petit. Es tindrà en compte també qui juga en grup gran, qui juga en grups petits o de forma individual.
5 minuts.
- 5** > Plantegem les següents preguntes:
 - Us agrada l'espai de joc que tenim? Per què sí o per què no?
 - Creieu que tothom pot jugar al que vol?
 - Hi ha algun joc que ocupi més espai que d'altres? És justa aquesta situació?
 - Se'ns acudeixen més jocs que ens podrien agradar i ens ajudarien a fer que tothom ocupés més o menys el mateix espai?

- Què podríem fer perquè tothom utilitzés el pati de forma més justa?

30 minuts.

- 6** > A partir de les respostes que hàgim anat construint traiem un nou mural, que la persona dinamitzadora tindrà preparat abans, amb la superfície de l'espai de joc. De forma conjunta tornarem a posar els gomets i farem la nova repartició dels espais amb les noves propostes.

20 minuts.

Podem acabar penjant el mural a la paret i anar revisant si es compleixen els pactes.

A tenir en compte!

- > Hem de tenir cura dels diferents motius que hi poden haver en els usos dels espais que fem. No només hi haurà motius de gènere i el gènere estarà creuat amb altres factors. Pot ser que hi hagi nens o nenes que no troben el seu espai en el grup, pot ser que hi hagi grups amb dinàmiques complexes d'inclusió i exclusió. Podem aprofitar aquesta activitat per fer una «presa de temperatura» a l'estat intern del grup.
- > Cal veure si els jocs que ocupen més espai tenen clares connotacions de gènere. Per exemple, el futbol és una activitat que té un significat simbòlic de relacions de gènere molt fort. Històricament i de forma continuada avui dia, els espais de joc, especialment a les escoles, giren entorn de l'espai de futbol, que no només ocupa l'espai central sinó que impedeix altres activitats amb necessitat d'espai i només queda lloc per a activitats al marge.
- > Recomanem que les persones dinamitzadores abans de realitzar la dinàmica visualitzin prèviament el vídeo **Els Patis Coeducatius!** creat per Cooptècniques.

Materials necessaris:

Si no es disposa del material necessari, es poden fer servir alternatives creatives.

- Dos murals amb la superfície del de l'espai dibuixada
- Gomets de molts colors i formes
- Retoladors de colors semblants als dels gomets
- Vídeo **Els Patis Coeducatius!** creat per Cooptècniques.

De 0 a 9 anys

El mural de les famílies diverses

1'30 minuts

#ProuLGTBlfòbia

Descripció:

A partir de l'elaboració d'un mural conjunt parlarem de les famílies que cadascú té, de la seva diversitat i riquesa. Veurem que cada model és diferent i que, malgrat que hi hagi un model normatiu (mare, pare i criatures), la realitat és extremadament diversa. La idea central de la dinàmica és veure que la diversitat no només és vàlida, sinó que és valuosa.

Objectius:

Visibilitzar la diversitat de famílies, trencar el mite que la família predominant és la normativa (mare, pare i criatures biològiques), reflexionar sobre el pes de la norma i la vivència de la diferència.

Procediment:

- 1** > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser de seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2** > Expliquem que farem una activitat on parlarem de **coeducació**, que és una educació igualitària que té en compte cada infant tal com és (i no diu com ha de ser ni com ha de comportar-se). Cada criatura és diferent, però no n'hi ha de millors i de pitjors. Cadascú té els seus gustos i capacitats independentment de si és nen o nena.
5 minuts.
- 3** > Fem l'explicació de l'activitat i en una roda, demanem als infants que ens expliquin com són les seves famílies, els expliquem que no cal que parlin del que sempre ens han dit que és família, sinó del que cadascú sent com a família, potser tenen una amiga de la seva mare que els cuida molt a qui consideren part de la família. La idea és que puguin posar totes les persones que els estan criant i sostenint.
- 4** > Un cop feta la roda, sense entrar a comentar el que expliquen.
15 minuts.
- 5** > **PAS 3** > Obrim el paper d'embalar al llarg de la classe i assignem una parcel·la a cada persona. A partir d'aquí han de representar a la seva família com vulguin, intentant que utilitzin una diversitat de materials i tècniques (collage, dibuix, pintura, ceres, enganxines, etc.).
25 minuts.
- 6** > Un cop han acabat demanem que qui vulgui ens expliqui el seu dibuix. A partir del que va sortint fem la reflexió que les famílies són molt diverses, que de vegades als contes o pel·lícules només s'hi representa un tipus de família, però que això no és cert i a vegades ens pot fer sentir malament que la nostra família no compleixi aquests requisits. És important traslladar la idea

que la diversitat no només és vàlida, sinó que és valuosa.

25 minuts.

- 7** > Obrim torn de preguntes i agraïm a totes les persones la confiança d'haver-nos explicat com és la seva família.

18 minuts.

A tenir en compte!

- > Parlar de famílies pot ser complicat, no tothom té una família en una bona situació, es pot estar vivint una situació molt estressant com un desnonament, pot haver-hi violència masclista a casa o es pot estar patint violència d'algun tipus per part de les persones que t'haurien de cuidar. Tenir-ho present no implica que hàgim de dir-ho en la dinàmica, sinó que no tinguem un acostament «naïf» al tema de les famílies.
- > Així mateix, cal tenir en compte que la diversitat que apareixerà no només té a veure amb el gènere, hi haurà diversitat d'orígens, de cultures, hi haurà criatures que visquin en un CRAE, criatures adoptades, criatures acollides o algunes potser tindran algun progenitor/a o ambdós morts, el pare o mare es pot trobar al país d'origen, etc. Són possibilitats que cal tenir en compte per no caure en victimitzacions o fer sentir que la seva diferència és dolenta. Planteja't totes les possibilitats i treballa des de l'empatia: totes les situacions són vides dignes.
- > Cal evitar en la mesura del possible que es diguin paraules com normal durant l'activitat i cuidar molt el fet de donar valor a totes les experiències, inclosa l'experiència de tenir una família normativa.

Materials necessaris:

- Paper d'embalar per fer el mural
- Coses per omplir el mural (gomets, retoladors, pintures, cromos, mapes del món, fotografies, revistes, enganxines, ceres)
- Tisores i cola

De 7 a 12 anys

En Jan i la Martina

1'15 minuts

#ProuMasclismesQuotidians

Descripció:

A partir de mostrar la fotografia d'un mateix nadó, però en un cas anomenat Jan i en l'altre Martina, inventarem una història de vida, intentant detallar al màxim què li passarà, quines coses li agradarà fer, a què es dedicarà, si tindrà família, com serà... Amb l'exercici identificarem les expectatives diferenciades que associem a les nenes i als nens i analitzarem, de manera vivencial, com es desenvolupa la socialització de gènere.

Objectius:

Prendre consciència de la socialització de gènere, veure de quina manera el gènere ens influeix en la projecció de vida d'una persona, detectar les desigualtats de gènere que es deriven de les diferents històries.

Procediment:

- 1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser de seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2 > Demanem a les i als participants que facin grups d'un màxim de cinc persones. Expliquem que repartirem un full amb una foto d'un nadó i que hauran d'imaginar-se la vida de la criatura d'aquí a vint-i-cinc anys tenint en compte com serà (capacitats i habilitats personals), quines aficions tindrà, què voldrà estudiar, de què treballarà, on i amb qui viurà, etc.
23 minuts.
- 3 > Comencem la posada en comú al grup gran. Per ordre, anem anotant a la pissarra la vida de la Martina, i després anotem la vida d'en Jan. Anotarem els aspectes més rellevants pel que fa al gènere.
15 minuts.
- 4 > Havent anotat les dues vides a la pissarra, de manera conjunta veiem les diferents projeccions que cada grup ha fet per a cada nadó. Descubrim al grup que s'ha entregat la mateixa fotografia, però que a un grup s'ha presentat el nadó com a Martina i a un altre grup com a Jan.
25 minuts.
- 5 > Relacionem les diferents característiques de vida de la Martina i el Jan amb els estereotips de gènere, i analitzem com es desenvolupa la socialització diferenciada. Una vegada acabada la dinàmica, es pregunta al grup si aquest tipus de situacions solen ocórrer a la vida quotidiana. Deixem un temps perquè identifiquin situacions o experiències pròpies, i els preguntem quines creuen que en són les causes i les conseqüències.
20 minuts.

A tenir en compte!

- Un aspecte que cal tenir en compte quan es dinamitzi l'activitat és que, quan es presentin els folis amb la fotografia del nadó, no es comenti res entre grups. La persona que la dinamitza ha de deixar clares les consignes.
- Quan es comentin els diferents projectes de vida d'en Jan i la Martina, pot ser que a la classe surtin exemples que trenquen els estereotips i rols de gènere. Cal destacar-los i posar-hi èmfasi, com a bons exemples que a poc a poc es produeixen canvis a la societat, que fan avançar cap a una societat més equitativa i justa.
- És interessant reflexionar sobre si aquests estereotips i rols de gènere són a la nostra quotidianitat, sobre les seves causes i conseqüències, i també sobre les diferents expectatives que es projecten als nens i a les nenes i la socialització diferenciada.

Materials necessaris:

- Folis amb la foto d'un nadó
- Pissarra amb guixos o retoladors
- Fes clic i descarrega els [cartells i vídeos de la campanya 'El Masclisme al Rebuig'](#)

De 7 a 12 anys

Canviem el conte!

1'15 minuts

#ProuLGTBIfòbia

Descripció:

A partir de la revisió de la llegenda de Sant Jordi animarem a les criatures a reescriure el conte lliure d'estereotips de gènere.

Objectius:

Reflexionar sobre el masclisme present a la llegenda de Sant Jordi, identificar els estereotips i desigualtats de gènere que s'aprenen amb aquesta llegenda, oferir una celebració del dia de Sant Jordi alternativa i igualitària.

Procediment:

1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser de seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.

2 minuts.

2 > Expliquem que farem una activitat on parlarem de coeducació, que és una educació igualitària que té en compte cada infant tal com és (i no diu com ha de ser ni com ha de comportar-se). Cada criatura és diferent, però no n'hi ha de millors i de pitjors. Cadascú té els seus gustos i capacitats independentment de si és nen o nena.

5 minuts.

3 > Demanem a la canalla si coneixen la llegenda de Sant Jordi. Expliquem que és un conte que té molts estereotips de gènere, tot donant una idea senzilla del que són. Expliquem que els estereotips ens fan mal perquè no ens deixen ser lliures i donen una idea del que són els nens i les nenes que no és la realitat.

10 minuts.

4 > Comencem a explicar la llegenda de Sant Jordi amb la seva ajuda i anem apuntant a la pissarra els moments més importants de la història. Fem les següents preguntes:

- Què sabem del príncep? Com ens diuen que és?
- Què sabem de la princesa? Com es diu? Com ens diuen que és? (Destaquem que la princesa no té nom i que és molt important que en tingui un, destaquem que no sabem res d'ella i que és molt important imaginar-nos una vida.)
- Què sabem del drac? Com ens diuen que és? Podria ser diferent?
- Creieu que tota aquesta història podria ser d'una altra manera que no fos injusta?

Depenent del grup fem una reflexió més o menys profunda sobre la poca importància que té la princesa, que no en sabem res i plantegem si podria ser veritat que el príncep tingués la força per matar el drac ell sol, i quina necessitat hi ha d'explicar històries així.

30 minuts.

- 5** > Fem petits grups al voltant d'una taula i repartim tant de material com ens sigui possible. Els demanem que inventin una nova història canviant el conte i l'escriguin a un paper en blanc agafant els punts del guió que hi ha escrits a la pissarra i Poden canviar-lo tant com vulguin.
18 minuts.
- 6** > Un cop han acabat, per grups expliquen i ensenyen el seu conte a la resta de la classe.
15 minuts.
- 7** > Tanquem amb la reflexió que a vegades els contes que ens expliquen tenen molts estereotips i desigualtats que no són justos, cosa que ens fa créixer amb una idea molt limitada del que podem fer els nens i les nenes. Podem fer una llista amb els contes que coneixen que no tenen estereotips (i podem ajudar-los si no se'ls n'acut cap).
10 minuts.

A tenir en compte!

- > Cal posar atenció a no reproduir els estereotips del revés, hi ha tendència a subvertir els rols i que llavors la princesa fa totes les coses de príncep i viceversa. La idea és trencar dicotomies i obrir possibilitats, no canviar el gènere als personatges i deixar-los igual.
- > A l'hora de fer els grups és important que se sentin a gust amb qui estan, però també que trobem un bon equilibri: que no quedin grups molt grans i d'altres molt petits. És important que ens fixem en la dinàmica interna del grup: si hi ha alguna criatura amb qui ningú es vol posar, si dins els grups tothom aporta la seva part, si hi ha gent que no sap treballar en grup... Una part important d'aquesta activitat tindrà a veure amb la gestió dels grups petits.

Materials necessaris:

- Materials per fer el conte (gomets, retoladors, pintures, fotografies, revistes, ceres, aquarel·les, papers decorats...)
- Tisores i cola
- Ordinadors i altaveus per a la música (opcional)
- Full blanc per a cada participant

De 7 a 12 anys

En un batec

 1'15 minuts

 #ProuLGTBIfòbia

Descripció:

A partir del visionat del curt animat *In a heartbeat* reflexionarem sobre la diversitat de formes d'estimar i sobre si totes les opcions tenen la mateixa acceptació social.

Objectius:

Parlar de la diversitat sexual i de gènere de forma positiva, ampliar el ventall i anar més enllà de la norma heterosexual.

Procediment:

1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.

2 minuts.

2 > Expliquem al grup que veurem un vídeo i haurem de respondre unes preguntes en petits grups.

3 minuts.

3 > Fem grups petits i els passem un qüestionari amb les següents preguntes:

- Què ha passat al vídeo?
- Com se senten els personatges?
- Quin paper juga el cor a la història?
- Per què surt corrents el noi quan tota l'escola el mira?
- Què creieu que passaria en aquest grup si això passés?
- Creieu que aquest tipus d'històries són habituals? Per què?

20 minuts.

4 > Tornem al grup gran i una persona de cada grup explicarà les respostes

20 minuts.

5 > A partir de les dues últimes preguntes fem una reflexió sobre per què determinades preferències sexuals (que t'agradin els nens, que t'agradin les nenes o les dues coses) pateixen discriminació. Els expliquem que això no és just i que podem fer moltes coses per canviar-ho. Els preguntem quina diferència hi hauria entre la història que acaben de veure i si la història fos entre un noi i una noia.

15 minuts.

- 6** > Entre totes les persones fem una llista de coses que podríem fer per contribuir a posar fi a aquesta injustícia, especialment al nostre grup/escola.
15 minuts.
- 7** > Contemplar la possibilitat de fer aquesta llista en format mural/cartell i deixar-la en un lloc ben visible, la podem pintar amb els colors de l'arc de Sant Martí.

A tenir en compte!

- > El vídeo és important perquè proposa imaginaris, és important que es vegin imatges de persones LGTBI+ mostrant-se afecte. Pots ampliar aquesta part de l'activitat buscant pel·lícules o imatges de persones LGTBI+ mostrant-se afecte.
- > La part més important d'aquesta activitat és quan parlem de què passaria a l'escola/grup si dos nois o dues noies s'agradessin i ho mostressin públicament. Aquí cal abaixar el discurs a les seves emocions individuals. També és important que puguin dir si coneixen a alguna persona LGTBI+ a l'escola, si és fàcil estar fora de l'armari, si no, per què, etc. Explorar la seva quotidianitat.
- > A l'hora de fer la llista és important que tothom digui la seva i que es concreti més enllà de dir «respecte» o «tots som persones». Aquests discursos solen no tenir cap significat real de tantes vegades que s'han dit sense sentit. Hem de mirar d'aprofundir més en les propostes: posar una bandera de la diversitat a classe o centre, explicar les persones LGTBI+ que coneixem i estimem, fer front a un acte discriminatori que presenciem, etc.

Materials necessaris:

si no es disposa del material necessari, es poden buscar alternatives creatives.

- Ordinador, canó i altaveus
- Els vídeos que facilitem a la dinàmica
- Les preguntes que facilitem a la dinàmica impreses per a cada grup
- Pissarra
- Fes clic i descarrega els cartells i vídeos de la campanya 'El Masclisme al Rebuig'

De 12 a 18 anys

L'arbre de la memòria

 1'15 minuts

 #ProuLGTBIfòbia / #ProuMasclismesQuotidians

Descripció:

A partir de dissenyar un arbre genealògic i d'investigar com eren els homes i dones de les diferents generacions de la pròpia família, es proposa fer una reflexió sobre com el gènere influeix les persones i com es relacionen entre elles i amb l'entorn i mostrar que les desigualtats de gènere no estan determinades per una qüestió genètica ni biològica. A partir d'aquí aprendrem la diferència entre el sexe i el gènere, els diferents mandats i les desigualtats de gènere, tot fomentant la curiositat de l'alumnat per descobrir com és i com era la seva família en clau de gènere.

Objectius:

Fer una revisió dels mandats de gènere presents a la història familiar, identificar desigualtats, reflexionar sobre quines coses han canviat i quines no.

Procediment:

Aquesta dinàmica està pensada per fer-la en tres fases:

- 1 Explicació de la dinàmica al grup
- 2 Preguntes i investigació a l'entorn familiar
- 3 Treball de grup i conclusions

1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estiguen pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.

2 minuts.

2 > Es presenta l'activitat al grup explicant que faran un treball d'investigació amb les seves respectives famílies. Faran l'arbre de la memòria per poder entendre certes situacions actuals. Se'ls demana que indaguin en la seva família, com a mínim fins a avis i àvies.

3 minuts.

3 > Dissenyaran el seu propi arbre de la memòria en un DinA3, deixant espai per posar els noms, cognoms i edat (si es vol, es poden incloure uns requadres on dibuixar els diferents familiars o enganxar-hi fotos). També es deixarà un espai al marge on escriuran les respostes de les preguntes que se'ls demana que responguin.

30 minuts.

4 > Una vegada cada participant tingui dissenyat el seu arbre genealògic es facilitarà un foli amb diferents preguntes sobre els i les familiars que caldrà respondre.

5 > Una vegada portin les respostes, es posaran en comú amb la classe per tal de veure similituds i diferències entre generacions respecte com són i eren els homes i les dones i com han anat canviant amb el pas del temps. Es recomana posar el vídeo «Capítol 2: biologia o cultura?» per acompanyar aquesta reflexió.

25 minuts.

- 6 > Els missatges de l'eix Masclismes Quotidians de la campanya 'El Masclisme al Rebuig' poden ajudar a acompanyar els diferents treballs. Es pot projectar els vídeos o les imatges en cas de que es cregui oportú.
- 7 > Tot seguit, es procedeix a col·locar les informacions i reflexions recollides dins l'arbre que han dissenyat.
10 minuts.
- 8 > Un cop s'han acabat d'elaborar els arbres, es proposa exposar-los (enganxar-los en cartolines de colors i exposar-los a la classe o als passadissos de l'institut). També es pot complementar amb una presentació de per què han fet aquesta activitat i unes conclusions on consti el que han descobert i après sobre el tema.
10 minuts.

A tenir en compte!

- > És interessant no plantejar a l'alumnat que el que estem buscant és una diferència de gènere, sinó més aviat que aquesta emergeixi de les respostes i poder fer-ne l'anàlisi posterior. Fer una reflexió final que ajudi a entendre l'experiència.
- > Caldrà fixar-se bé i fer conscient quines coses es destaca dels homes i quines de les dones (nombre de fills/es, feina...) i exemples que ens ajudin a posar de manifest les diferències de gènere.
- > També hem de fer una reflexió final sobre com canvia el gènere d'una generació a una altra, això ens ajudarà a desnaturalitzar-lo i entendre'l com una cosa que s'aprèn durant la socialització de gènere.
- > En el PAS 4, cal posar atenció quan el grup comparteix els seus arbres genealògics, ja que estan compartint qüestions personals i delicades amb el grup gran. Cada jove tindrà diferents circumstàncies personals i familiars i estaria bé

Materials necessaris:

si no es disposa del material necessari, es poden buscar alternatives creatives.

- Folis DinA3 blancs per poder dissenyar la plantilla de l'arbre genealògic
- Colors per pintar i decorar la plantilla de l'arbre genealògic
- Cartolines de colors on enganxar les plantilles dissenyades
- Cola per enganxar el DinA3 a la cartolina
- Cordill i pinces per penjar-ho a les parets de la classe o de l'institut com si fos una exposició.
- Fes clic i descarrega els [cartells i vídeos de la campanya 'El Masclisme al Rebuig'](#)
- Foli amb diferents preguntes sobre els i les familiars ([annex 4](#))
- Vídeo [Dibuixant el gènere: capítol 2, biologia o cultura?](#) elaborat per Gerard Coll-Planas i Maria Vidal

De 12 a 18 anys

Com lliguem?

1'15 minuts

#ProuViolènciesSexuals

Descripció:

Jugarem a un joc de rol on decidirem quina és la millor manera de lligar. Plantegem una activitat en què es pugui reflexionar i parlar obertament sobre com volem lligar i com volem que lliguin amb nosaltres, sobre què són el consentiment, el respecte i el desig i com ens ho fem per gaudir a parts iguals, sense invasions ni agressions... Perquè quan es lliga, sigui de festa o al parc, NO tot s'hi val!

Objectius:

Identificar el masclisme present a l'hora de lligar, aprendre a lligar d'una forma positiva i lliure d'estereotips i desigualtats.

Procediment:

- 1** > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2** > Pengem el cartell de l'eix Violències Sexuals de la campanya El Masclisme al Rebuig on hi ha el missatge "Guapa, vols que t'acompanyi?" en un lloc visible i el llegim en veu alta. Expliquem el cartell i en què consistirà la dinàmica.
5 minuts.
- 3** > Fem grups de sis o set joves. Cada grup pensarà en diverses situacions on algú estigui lligant. Cada grup ha de pensar almenys una situació desagradable, una altra de molt agradable per a tothom i una tercera on hi hagi una dificultat a superar (un malentès, un bloqueig, etc.). Aquestes situacions han de tenir lloc en espais diversos: en grup d'amics i amigues, les dues persones soles o pel mòbil, a més diversitat de situacions més podrem treballar. Intentem no reproduir la norma heterosexual tota l'estona.
20 minuts.
- 4** > Cada grup representa una de les situacions i es fa un debat obert (Procurar que surtin les 3 situacions representades):
 - Què ha passat en aquesta situació? Ens agradaria que ens ho fessin a nosaltres?
 - Com podrien actuar els personatges per sentir-se diferent? Algú extern podria actuar per ajudar en aquesta situació?
 - Quina situació era més agradable? Se'ns acudeixen altres formes agradables d'entrar o que ens entrin?20 minuts.

- 5** > Estirem el fil de les situacions: remarquem la diferència entre lligar i agredir, parlem de què podem fer davant d'un no i del rebuig, de com gestionar la vergonya i de tots els temes que vagin emergint.
10 minuts.
- 6** > Tanquem amb la visualització del vídeo 'Com lliguem #tabucat' realitzat per Candela.
5 minuts.

A tenir en compte!

- > Parlar de sexualitat, tot i que pot ser molt divertit, no sempre és fàcil. Hem de cuidar molt el grup i les seves emocions en tot moment, per això és important generar un clima agradable i deixar molt d'espai per a les seves vergonyes i nervis, sempre en el marc del respecte. Tot és vàlid excepte fer sentir malament algú. Cal fer una bona introducció respecte a això.
- > **La recepta màgica:** que no hi ha tècniques infal·libles és una de les primeres idees que hem de treballar. Lligar no només posa en joc el desig sinó que connecta amb l'autoestima, la pressió social i de grup i les pròpies eines d'interacció. Donar valor a la creativitat i la diversitat d'estratègies potenciarà que cadascú explori què se li mou al respecte. Ara bé, també hem de donar la benvinguda a qüestions que tenen a veure amb la vulnerabilitat i que solen estar presents: els nervis, les vergonyes i la por al rebuig.
- > **Consentiment:** tradicionalment, els referents de sèries, pel·lícules, etc. reproduïen relacions desiguals i no basades en el respecte i el desig de les dues persones. És imprescindible aportar reflexions sobre què són el consentiment i el respecte i la importància que tenen quan es lliga. En aquest sentit, és important treballar en dues direccions: d'una banda, l'aprenentatge de saber posar límits (especialment en les noies a causa de la socialització de gènere basada en la complaença) i paral·lelament, posar el focus en l'escolta cap a l'altre incloent el llenguatge verbal i el no verbal.
- > **Estereotips de l'edat de pedra:** tot i que els estereotips de gènere al voltant del fet de lligar ens semblin passats de moda, malauradament no és així. Evidentment, els temps canvien i les noies ja no estan esperant que les treguin a ballar, però això no vol dir que no segueixen presents totes aquestes pressions: lligar molt o no lligar gens, desitjar o ser desitjada, insistir o acceptar un no... són qüestions que poden ser font de judici i crítiques de manera diferenciada en funció del gènere. Cal demanar sobre situacions concretes que l'alumnat hagi viscut i fer-los reflexionar sobre com i on han après pot ajudar a identificar i desmuntar aquests models tan estereotipats.
- > **Codis heteros i la pressió per lligar:** tot i que la comunitat LGTBI+ cada dia és més gran i lliure, encara existeix un gran pes pel que fa a l'heteronormativitat. És important tenir en compte que no tots els espais d'oci són *lgbtfriendly* i, per tant, no tothom se sentirà igual de còmode en un mateix lloc. El mateix succeirà fora dels espais d'oci o en altres espais de socialització formals o informals. És comú que les persones LGTBI+ tinguin por a l'hora de lligar fora d'espais marcadament LGTBI+ a causa de la LGTBI-fòbia, especialment les persones trans, però no només. Cal parlar d'això obertament per contribuir a la llibertat i la no discriminació. Si algú entra a lligar amb nosaltres i aquesta persona no ens agrada, independentment de la seva identitat o orientació sexual, el nostre «no» ha de ser respectuós i no discriminatori.

Materials necessaris:

si no es disposa del material necessari, es poden buscar alternatives creatives.

- Ordinador, canó i altaveus
- Vídeo 'Com lliguem #tabucat' realitzat per Candela
- Preguntes que facilitem a la dinàmica
- Pissarra
- Fes clic i descarrega els cartells i vídeos de la campanya 'El Masclisme al Rebuig'

De 12 a 18 anys

Has vist la foto que corre?

1 hora

#ProuViolènciesSexuals

Descripció:

A partir de l'anàlisi d'un vídeo on es veu un cas de *sexpreading* dinamitzarem un debat. Posarem el focus del *sexpreading* en la persona que comet l'agressió, diferenciarem l'agressió del sexting lliure i consentit i reforçarem la importància del grup tant per continuar amb la violència com per aturar-la. La idea és crear una reflexió grupal sobre el dret a la sexualitat lliure i la importància d'una resposta col·lectiva davant d'aquest tipus d'agressions.

Objectius:

Reflexionar conjuntament sobre la violència sexual, diferenciar entre sexting i *sexpreading*, posar el focus en la persona que agredeix i el grup que reenvia.

Procediment:

- 1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2 > Posem el vídeo sobre un cas de *sexpreading* 'Qué es sexting - Proteccion Online'
3 minuts.
- 3 > Fem petits grups de tres o quatre persones i formulem les següents preguntes per al debat:
 - Quins personatges apareixen i quina importància tenen? (Cal remarcar tant el noi i la noia com el grup i el professor.)
 - Com se senten els personatges? (Cal remarcar que quan la noia fa sexting és feliç i deixa de ser-ho en el moment que l'agredeixen. També és important veure la diferent reacció de nois i noies.)

- Per què penseu que ningú mira el noi que agradeix?
- Què creieu que pensa el professor? (És important veure si la mirada de rebuig del professor és cap al noi o cap a la noia i fer una reflexió crítica al voltant de com acompanyem les persones adultes.)
- On és l'origen del conflicte?
- Què fariem com a grup en una situació així?

20 minuts.

4 > Fem un debat a partir de les preguntes. És important tancar tot el que vagi sortint i deixar ben clara la diferència entre sexualitat i agressió sexual, explicitant que no hi ha res que les noies facin per ser agredides, que la responsabilitat de l'agressió sempre és de qui decideix agredir. Si t'animes, pots tancar fent un decàleg de compromisos si passés una cosa semblant al grup.
30 minuts.

5 > Mostrar la imatge de l'eix #ProuViolènciesSexuals (Mireu quines tetes té la tia que m'he tirat!) i el vídeo '**Compartir fotos íntimes sense permís és delictes i seguir el joc ens fa cómplices**' de la campanya 'El Masclisme al Rebuig' i fer una reflexió grupal a partir del contingut d'aquest.

6 > Tanquem amb la visualització del vídeo '**Sextreading #tabucat**' realitzat per Candela.
5 minuts.

A tenir en compte!

- > Parlar de violència sexual no és fàcil. Hem de cuidar molt el grup i les seves emocions en tot moment, per això és important generar un clima agradable i de cura. Cal fer una bona introducció per marcar uns mínims de cura i respecte.
- > Cal ser conscients que entre els i les joves hi ha motxilles ben diferents: algú que ha patit violència sexual, algú que ha agredit sexualment... Hem de crear un ambient segur i de confiança, per això és important no deixar que es reproduïxin discriminacions al grup, estar pendents que ningú jutgi, menystingui o ridiculitzi les aportacions de cap company o companya, repartir la participació, no obligar ningú a parlar si no vol, i validar totes les intervencions.
- > La xarxa reproduceix i amplifica les discriminacions presents a la vida *off-line*. Per fer prevenció a la xarxa cal fer «la prevenció de tota la vida», canviar les actituds i creences de les persones desenvoluparà una visió crítica del que consumeixen.
- > Cal recordar que el *Sextreading* és un delictes i que per tant, és denunciabile. Cal recordar que no només la persona que envia les fotos és la responsable, sinó que ho és el grup sencer. A més, a nivell educatiu, és oportú treballar amb la persona agressora fomentant l'autoreflexió crítica.

Materials necessaris:

si no es disposa del material necessari, es poden buscar alternatives creatives.

- Vídeo '**Què es sexting**' de Proteccion Online
- Vídeo '**Sextreading #tabucat**' realitzat per Candela
- Cartell 'Mireu quines tetes té la tia que m'he tirat!' i vídeo '**Compartir fotos íntimes sense permís és delictes i seguir el joc ens fa cómplices**' de la campanya **El Masclisme al Rebuig**
- Cola per enganxar el DinA3 a la cartolina

- Ordinador, canó i altaveus
- Les preguntes que facilitem a la dinàmica impreses
- Pissarra

Dinàmiques per a persones adultes

L'extraterrestre

Descripció:

A través de la visita d'un extraterrestre analitzarem els principals estereotips relacionats amb la masculinitat i la feminitat. Anirem desentrellant els diferents mandats de gènere presents a totes les etapes de la vida i en tots els àmbits. D'aquesta manera es prendrà consciència que el gènere i el masclisme són una construcció social i, per tant, es poden erradicar.

Objectius:

Desnaturalitzar el masclisme, prendre consciència que el gènere és una construcció social.

Procediment:

- 1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estiguen pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser de seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2 > S'inicia l'activitat explicant que un extraterrestre (la persona que faciliti el taller actuarà com a tal) acaba d'arribar al planeta Terra i desitja conèixer les diferències que existeixen entre dones i homes.
3 minuts.
- 3 > Es divideix el grup en quatre subgrups, de forma que dos subgrups defineixin el pensament i el tarannà de les dones, mentre que els altres dos ho facin referint-se als homes. Cada grup exposa allò que ha fet i es classifiquen les característiques que vagin sorgint en dues categories: «**sexe**» i «**gènere**». Es van anotant a la pissarra en dues columnes i s'obre el debat sobre el caràcter biològic o social (innat o après) de les característiques associades a la masculinitat i a la feminitat.
20 minuts.
- 4 > Un cop tenim totes les columnes plenes i diferenciades entre sexe i gènere, hem de veure què té més valor i reconeixement social. Podem refer la llista per ordre de reconeixement social. Una forma possible de fer-ho, no pas l'única, pot ser veure quines tasques són retribuïdes econòmicament i amb més quantitat; una altra forma és fixar-se en l'estatus social que dona determinada tasca o característica, etc.
30 minuts.

5 > Ara la persona que dinamitza i fa d'extraterrestre llança una sèrie de preguntes:

- Algú compleix totes les característiques d'una columna?
- Què passa quan es tenen atributs de l'altra columna?
- Com es decideix a quina columna vas?
- Existeixen resistències a aquests models?

A partir de les preguntes plantejades reflexionem sobre la naturalització del gènere i com actua de base per al masclisme i la LGTBI-fòbia allò que hem classificat en dues columnes i el fet que es doni més valor als trets relacionats amb la masculinitat i els homes. Aprofitem per parlar de resistències, tot convidant a qüestionar el model i realçant les experiències que no s'ajusten a la norma (intersex, trans*, lesbianes, gais, pansexuals...).

30 minuts.

6 > En cas que surtin missatges relacionats amb l'eix Masclismes Quotidians de la campanya 'El Masclisme al Rebuig', la persona que dinamitza l'activitat cal que mostri i ho relacioni amb els missatges del **cartell o vídeo** que sigui oportú.

15 minuts.

A tenir en compte!

- > En cas que no hagi sortit el que interessa tractar, la persona que dinamitza ha procurar incorporar durant la realització de la dinàmica els següents temes: qui fa la feina a casa normalment son les dones, qui cuida a les persones grans i depenents i va a les visites mèdiques normalment son les dones, associen un esport que esperen que t'agradi segons el gènere i donar per fet que els homes hi entenen més d'unes coses i les dones d'uns altres.
- > Per descobrir quines qualitats són apreses i quines són biològiques es pot fer servir l'estratègia de preguntar als i les participants si coneixen alguna persona del sexe contrari que presenti la mateixa qualitat. Si persones d'ambdós sexes tenen la mateixa determinada qualitat, vol dir que és apresada i, per tant, anirà a la columna de gènere. Si es dona el cas contrari, s'anotará a la columna de sexe.
- > Cal emfatitzar la construcció social dels estereotips i els rols de gènere (tant masculins com femenins), que aquests trets són, en realitat, propis de tots els éssers humans, i la importància que cada persona pugui manejar les seves característiques d'acord amb les seves circumstàncies i desitjos.
- > És important que qui faciliti la sessió, aclareixi des de l'inici que el sexe és biològic i el gènere és una construcció social. Des de la infantesa s'ensenya i es condiciona les persones per actuar, pensar i sentir (en major o menor mesura) d'una determinada manera, d'acord amb els ideals de masculinitat i feminitat tradicionals.
- > És important acompanyar a la detecció crítica dels rols i estereotips de gènere que, ben segur, afloraran en aquesta dinàmica, de manera que es visibilitzin les imposicions i limitacions que suposen per a la persona.
- > Aquests rols i estereotips esdevenen els principals aliats de les relacions de poder i dominació dels homes sobre les dones.
- > En cas que quedi temps, passar el vídeo '**Una mente en pañales**' sobre un experiment sociològic sobre com tractem als nadons en funció del seu sexe.

Materials necessaris:

si no es disposa del material necessari, es poden buscar alternatives creatives.

- Pissarra
- Bolígrafs de pissarra
- Fulls i bolígrafs
- Vídeo '**Una mente en pañales**' compartit per Coeducació Cooperativa
- **Cartells i vídeos de la campanya 'El Masclisme al Rebuig'**

El riu de la vida

Descripció:

Individualment i a partir del dibuix d'un riu com a metàfora de la pròpia vida, anirem col·locant esdeveniments importants que ens han marcat pel fet de ser socialitzats/des com a dones o com a homes, per fer una reflexió personal de la nostra història en clau de gènere. Més tard, després del treball individual, posarem en comú amb el grup allò que vulguem compartir i farem una reflexió col·lectiva.

Objectius:

Identificar la pròpia socialització de gènere, reconèixer els missatges que han tingut un impacte negatiu o limitant en clau de gènere, sanar la història personal.

Procediment:

- 1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser de seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2 > Expliquem que cada persona dibuixa un riu que representarà la pròpia vida. Hi ha un punt de naixement i un punt actual, on ens trobem ara. Anirem col·locant tots aquells esdeveniments que ens semblin importants en el nostre aprenentatge d'haver-nos socialitzat com a dones o com a homes.
18 minuts.
- 3 > Al llarg d'aquest riu poden escriure les respostes a les preguntes que fem a continuació a tall d'ajuda. Aquestes preguntes poden variar segons la situació de qui fa l'activitat. A continuació facilitem alguns exemples de preguntes. Per fer-les més comprensibles, els hem atorgat la identitat de gènere dona; si us cal canviar-ho, poseu-hi en el seu lloc la vostra identitat de gènere:
 - Quan et vas adonar que eres una dona o un home?
 - Quins missatges dels que vas rebre al llarg de la vida et situaven com a dona o home en el món? Qui te'ls feia? Eren missatges positius? Et feien sentir bé?
 - Algun cop has sentit limitacions pel fet de ser una dona o un home?
 - Algun cop has sentit privilegis pel fet de ser una dona o un home?

- Quan vas ser conscient de la teva sexualitat? I de la teva opció sexual?
Aquesta última ha canviat en algun moment?
- Algun cop has sentit limitacions amb la teva sexualitat? I amb les teves opcions sexuals? I privilegis?
- Què significava per a tu ser nena o nen? I ser noia o noi? I ser dona o home?
Ha canviat al llarg de la teva vida la vivència d'aquesta etiqueta?

5 minuts.

- 4** > Amb les preguntes llançades deixem una bona estona per fer el riu, demanem concentració i creativitat. Com més materials hi hagi disponibles per fer aquest riu millor. Podeu posar una música relaxant per acompanyar l'activitat.

15 minuts.

- 5** > Fem una reflexió col·lectiva sobre la forma en què naturalitzem i integrem el gènere com a part de la nostra identitat, sobretot apel·lant a les emocions que sentíem quan rebíem missatges en clau de gènere i portant a l'actualitat aquestes emocions i compartint-les. Tanquem amb la idea que tot plegat sol quedar-se a l'inconscient i que és important portar-ho al conscient per poder deconstruir aquests missatges.

10 minuts.

- 6** > En cas que surtin missatges relacionats amb qualsevol dels tres eixos de la campanya 'El Masclisme al Rebuig', la persona que dinamitza l'activitat cal que mostri i ho relacioni amb els **missatges del cartell o vídeo** que sigui oportú.

15 minuts.

A tenir en compte!

- > En un riu de vida en clau de gènere poden haver passat moltíssimes coses, poden ser vivències molt boniques, però també pot haver-hi experiències traumàtiques, especialment per a les dones i les persones LGTBI+. Cal tenir molt present que no ens trobem en un espai terapèutic sinó educatiu, que parlar-ne i visibilitzar les violències que hem patit és important, però l'objectiu d'aquesta dinàmica és desnaturalitzar el gènere. La persona dinamitzadora ha de ser molt curosa en aquest sentit.
- > Cal posar atenció als grups mixtos, perquè molts missatges que reben nois i homes van en la línia d'exercir poder i violència cap a les dones i persones LGTBI (cal parar especial atenció i cura a l'aprenentatge de la sexualitat a l'adolescència). És possible que aquests relats puguin remoure les dones i persones LGTBI+ presents a la sala. Com més es verbalitzi aquesta possibilitat, més cuidat se sentirà el grup.
- > Cal buscar tots aquells missatges de gènere que han viscut les persones participants, cal preguntar sobre les emocions que sentien en aquell moment i les que senten ara. És important portar l'exercici al present i tancar en present, valorant tot el que hem fet a la vida per arribar a ser qui som i reforçant les eines i estratègies amb què comptem actualment.

Materials necessaris:

si no es disposa del material necessari, es poden buscar alternatives creatives.

- Fulls blancs per fer el riu individual
- Retoladors i materials per apuntar-hi les diferents coses de la vida de cada persona
- Pissarra i bolígrafs per pissarra
- Ordinadors i altaveus per a la música (opcional)

- Alguna música relaxant
 - **Cartells i vídeos de la campanya 'El Masclisme al Rebuig'**
-

Obrint l'armari del passat

1'30 minuts

#ProuLGTBI-fòbia

Descripció:

A partir d'un qüestionari personal reflexionarem sobre el nostre aprenentatge de la diversitat sexual i de gènere. Analitzarem en detall les idees negatives, els estereotips i la discriminació que es donava en aquell moment en el nostre context i reflexionarem sobre si aquestes idees han influït en la idea que ens vam fer sobre la diversitat, posant el focus en la possibilitat d'anar canviant certes idees negatives per experiències positives que hàgim viscut també al llarg de la vida.

Objectius:

Identificar els estereotips heterosexistes durant la nostra socialització, reflexionar sobre l'impacte que aquests missatges han tingut sobre la nostra idea de la diversitat sexual i de gènere.

Procediment:

- 1 > Portar a terme qualsevol dinàmica ha de partir de la cura i el respecte de la persona que dinamitza tant cap al grup com cap als individus que en formen part. Mireu que no es donin faltes de respecte i estigueu pendents del clima del grup en tot moment. L'espai que generem ha de ser de seguretat i de confidencialitat i cal recordar-ho al grup.
2 minuts.
- 2 > Expliquem al grup que farem un viatge al passat, que volem buscar les primeres informacions que ens van arribar sobre la diversitat sexual i de gènere, mireu d'afinar els records: eren idees explícites? Eren comentaris? Era a partir d'un personatge de la televisió o del barri o poble? Expliquem que segurament no serà un viatge fàcil, que pot remoure i que cal cuidar-se.
2 minuts.
- 3 > Passem el qüestionari perquè el responguin de forma individual (s'adjunta com a documentació complementària). Podem posar una música relaxant que ajudi a fer aquest viatge al passat.
20 minuts.
- 4 > Fem grups de tres o màxim quatre persones perquè comparteixin el que han anat respondent. És important dir que cadascú comparteix el que vol i que si hi ha alguna cosa que prefereix no explicar, no cal explicar-la!
20 minuts.
- 5 > Tornem al grup gran i plantegem les següents preguntes:
 - Quines experiències han sortit que us vingui de gust compartir?
 - En general els missatges que rebíem de la diversitat sexual eren positius o negatius?

- 5** >
- Algun cop has sentit limitacions pel fet de ser una dona o un home?
 - En algun moment us heu pogut plantejar aquests temes? Teníeu alguna persona a prop que us en parlés obertament i de forma positiva?
 - Creieu que aquestes idees han canviat? Per què sí o per què no? Què ha propiciat un canvi?
 - Com creieu que en el moment actual ens afecten les idees i missatges que hem rebut?

15 minuts.

- 6** > Passar algun dels **vídeos** (o tots) de l'eix Prou LGTBI-fòbia de la campanya 'El Masclisme al Rebuig' per acabar de reflexionar i relacionar amb alguns dels temes que hagin sortit durant el debat de la dinàmica.

15 minuts.

- 7** > Tanquem recordant que els missatges que rebem a la infància constitueixen un aprenentatge que cal deconstruir, que si no fem aquest exercici conscient de deconstrucció és molt probable que reproduïm LGTBI-fòbia. Positivitzar la diversitat sexual i de gènere és una tasca imprescindible per a les autoestimes de les generacions més joves i és responsabilitat nostra.

10 minuts.

A tenir en compte!

- > Aquesta dinàmica busca visibilitzar tota la violència, la discriminació, les idees negatives i els insults amb què hem après la diversitat sexual i de gènere. Això vol dir reviure molta de la violència i anomenar-la de nou. És un pas necessari, però dolorós per a qualsevol persona, independentment de la seva identitat. Cal crear un ambient de cura i respecte màxims.
- > Cal posar especial atenció a les persones LGTBI+ que hi pugui haver al grup, tant si estan fora de l'armari com si no. És a dir, encara que no s'expressi, sempre heu de comptar amb la possibilitat que hi hagi persones LGTBI+ al grup. És important que ho verbalitzeu per tal que tot el grup en sigui conscient.
- > La part més complexa d'aquesta activitat és tenir de forma barrejada persones heterosexuales —a qui la diversitat sexual i de gènere els queda molt lluny de la seva quotidianitat— amb persones LGTBI+ o afins, ja que es troben en punts molt diferents i es poden donar situacions incòmodes per a tothom. Les persones LGTBI+ poden sentir-se en un espai poc segur i reviure moltes de les violències que han patit tota la vida, mentre que les persones heterosexuales no sensibilitzades poden sentir-se jutjades si expressen les idees negatives que tenen dintre quan el que demana l'exercici, justament, és que s'anomenin. Qui dinamitzi haurà de tenir molta mà esquerra per tal de trobar un bon equilibri.
- > Es pot visibilitzar aquesta situació donant espai a les persones LGTBI+ perquè puguin expressar en primera persona com es viu la discriminació i també reforçant molt que les persones que reconeixen la seva LGTBI-fòbia estan sent molt valentes i fent un gran exercici d'honestedat, cosa que representa un pas imprescindible per erradicar-la.

Materials necessaris:

Si no es disposa del material necessari, es poden buscar alternatives creatives.

- Els qüestionaris de l'**annex 4**
- Bolígrafs i folis
- Ordinador i altaveus per a la música (opcional)
- **Cartells i vídeos de la campanya 'El Masclisme al Rebuig'**

Altres dinàmiques

Dinàmiques que tracten directament amb els missatges de la campanya 'El Masclisme al Rebuig'. Per aquest motiu es recomana treballar-ho a partir de 12 anys, tot i així, dependrà del perfil de cada grup.

Joc de memòria (memory)

Joc individual
o en parelles

#ProuMasclismesQuotidians / #ProuLGTBIfòbia / #ProuViolènciesSexuals

Descripció:

És un joc de taula en la categoria de joc de cartes que consisteix a emparellar les targetes que són idèntiques. Hi ha una sèrie de targetes emparellades amb una imatge i missatges, és a dir cada imatge i els missatges corresponents estan repetits en dues targetes. Aquest joc, com el seu nom indica, serveix per desenvolupar la memòria per recordar on eren les altres cartes alhora que els jugadors i jugadores es van familiaritzant amb els continguts de les targetes-imatges i missatges de la campanya.

Objectius:

Conscienciar i sensibilitzar la ciutadania entorn de les violències masclistes i la LGTBI-fòbia, donar a conèixer el missatge de la campanya «El masclisme al rebuig», fer reflexionar la ciutadania davant dels missatges i imatges que conté la campanya.

Procediment:

Un jugador o jugadora posa cara amunt dues targetes, si són iguals, se les queda i té dret a escollir-ne dues més; si són diferents les torna a col·locar una altra vegada de cap per avall en el mateix lloc i procura recordar quines cartes eren, cedint el torn a un altre jugador/a. El següent jugador o jugadora selecciona una altra vegada dues targetes, amb l'avantatge que si recorda bé la posició de les targetes anteriors podrà aprofitar-se'n a l'hora d'intentar fer les parelles.

Guanya el jugador o jugadora que aconsegueixi més parelles de targetes.

Materials necessaris:

Imprimir l'[annex 4](#) i plastificar les targetes si es vol:

- 24 targetes amb la imatge i el text

Joc: relacionem

Joc individual
o en parelles

#ProuMasclismesQuotidians / #ProuLGTBIfòbia / #ProuViolènciesSexuals

Descripció:

És un joc de taula que consisteix a relacionar les targetes de les imatges amb les targetes dels missatges que corresponen a cada imatge.

Cal que el joc el dinamitzi una persona que conegui la campanya i vagi acompanyant tota la partida, que fomenti les reflexions de les persones participants i ajudi a relacionar les imatges i els missatges.

Objectius:

Conscienciar i sensibilitzar la ciutadania entorn de les violències masclistes i la LGTBI-fòbia, donar a conèixer el missatge de la campanya «El masclisme al rebuig», fer reflexionar la ciutadania davant dels missatges i imatges que conté la campanya.

Procediment:

Hi ha dues opcions per realitzar el joc, i depèn de la dificultat amb la qual es vulgui jugar:

1 > Dificultat mitjana

Les targetes es posen sobre la taula de cara amunt i barrejades, de tal manera que tant els missatges com les imatges són visibles.

Un jugador o jugadora escull dues targetes que creu estan relacionades, és a dir que són parella i justifica la seva elecció a la persona que dinamitza el joc, que li dirà si l'associació és correcta o no. Quan la parella és correcta, la persona que ha encertat es queda les dues cartes. Tant si és correcta com si no, el joc continua i passa el torn a l'altre jugador o jugadora que fa el mateix, i així successivament.

Guanya la partida qui aconsegueix més parelles.

2 > Dificultat alta

Les targetes es posen sobre la taula de cara avall i barrejades, i hi haurà un doble joc. D'una banda intentar recordar on és cada imatge i missatge (igual que el joc de memòria) i de l'altra, aparellar cada imatge amb el missatge que li correspon.

El funcionament serà com el joc de memòria. Un jugador o jugadora posa cara amunt dues targetes, si són parella, és a dir és la imatge i el missatge estan relacionats, se les queda i té dret a escollir-ne dues més; si són diferents les torna a col·locar una altra vegada de cap per avall en el mateix lloc i procura recordar quines cartes eren, cedint el torn a un altre jugador/a. El següent jugador o jugadora selecciona de nou dues targetes, amb l'avantatge que si recorda bé la posició de les targetes anteriors podrà aprofitar-se'n a l'hora d'intentar fer les parelles. Guanya qui aconsegueixi més parelles de targetes.

Materials necessaris:

Imprimir l'**annex 7** i plastificar les targetes si es vol:

- 12 targetes – mida petita, on només surten les imatges (ex. dinosaure, gelat, pop, etc.)
- 12 targetes – mida petita, on només hi hagi el missatge (ex. Jo ajudo molt a la meva dona, tu el que tens és molt vici, etc.)

Dinàmica: trobem-nos

Joc grupal

#ProuMasclismesQuotidians / #ProuLGTBIfòbia / #ProuViolènciesSexuals

Descripció:

És una activitat dinàmica que consisteix en relacionar els missatges de la campanya amb les imatges. Cal que el joc el dinamitzi una persona que conegui la campanya i vagi acompanyant tota la dinàmica, que fomenti les reflexions de les persones participants i ajudi a relacionar les imatges i els missatges.

Objectius:

Conscienciar i sensibilitzar la ciutadania entorn de les violències masclistes i la LGTBI-fòbia, donar a conèixer el missatge de la campanya «El Masclisme al Rebuig», fer reflexionar la ciutadania davant dels missatges i imatges que conté la campanya.

Procediment:

Per realitzar aquesta dinàmica, caldran les targetes amb la imatge i el missatge per separat, cada persona es penjarà al coll una targeta i tothom es distribuirà per la sala o un espai determinat.

Les persones participants hauran de buscar la seva parella, de tal manera que caldrà que vagin observant els missatges o imatges de la resta.

Tindran un espai i una estona per mirar-se els missatges de la resta de participants. Quan creguin o sàpiguen què han trobat el missatge o imatge complementari, hauran d'emparellar-se i compartir per què creuen que són parella. Potser després de posar-ho en comú, veuen que no són parella i tornen a cercar entre els altres missatges o imatges dels companys i companyes.

Passada una estona, tothom ha d'estar emparellat, i s'obre un espai per al debat i la reflexió amb els arguments pels quals han acabat emparellant-se.

En aquest moment es pot aprofitar també per fer una mica de reflexió sobre els missatges de la campanya, i portar-ho al camp personal o proper, i la persona que dinamitza l'activitat pot demanar:

- En algun moment us heu trobat en alguna d'aquestes situacions, o les heu presenciat, o sentit?
- Quins altres tipus de violència masclista detecteu al dia a dia?
- Exposeu vivències personals o vivències que coneixeu.

A tenir en compte!

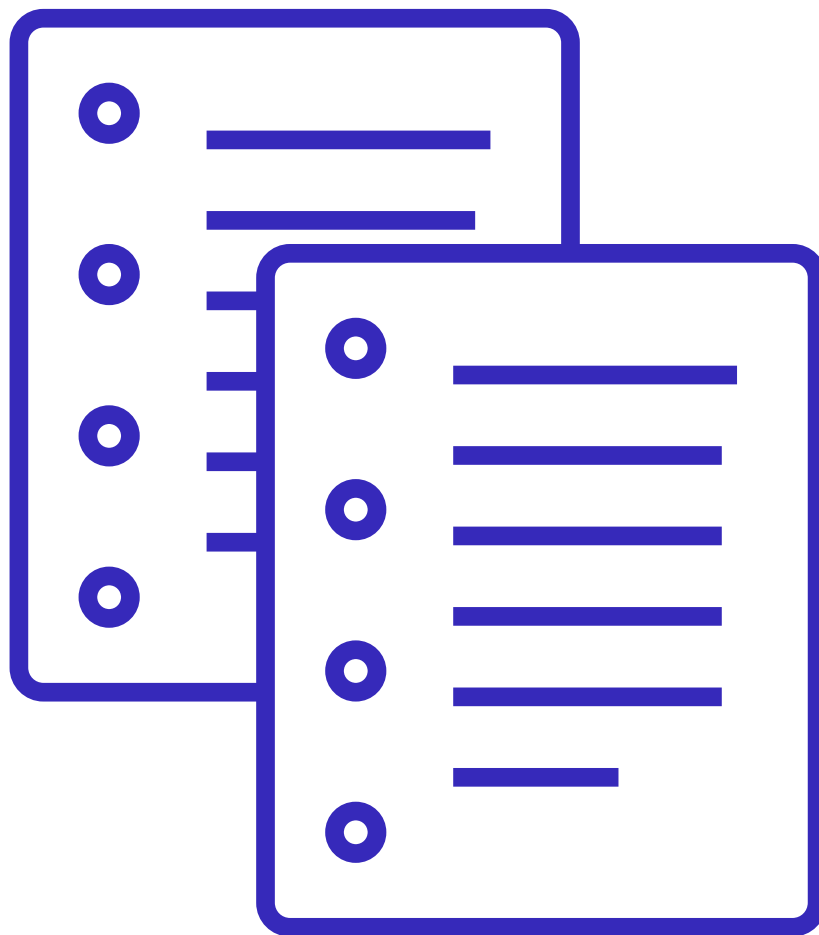
- Aquesta dinàmica busca visibilitzar tota la violència, la discriminació, les idees negatives i els insults amb què hem après la diversitat sexual i de gènere. Això vol dir reviu molta de la violència i anomenar-la de nou. És un pas necessari, però dolorós per a qualsevol persona, independentment de la seva identitat. Cal crear un ambient de cura i respecte màxims.

Materials necessaris:

Imprimir l'**annex 6** i plastificar les targetes si es vol:

- 12 targetes – mida gran, on només surten les imatges (ex. dinosaure, gelat, pop, etc.)
- 12 targetes – mida gran, on només hi hagi el missatge (ex. Jo ajudo molt la meva dona, tu el que tens és molt vici, etc.)
- Cordill per penjar-se les targetes al coll

Annexes

Narració i representació de l'adaptació del conte:

Rosa caramel

de Nella Bosnia

Educadora 1

Hi havia una vegada un país on només hi vivien elefants i elefantes...

En aquest país hi vivia el Gustau, un elefant gris i eixerit que tenia molts amics. Tots els elefants d'aquest país eren grisos com el Gustau i campaven pels prats alegres i feliços.

(Enganxem una imatge d'elefant gris a la pissarra.)

Educadora 2

Les elefantes, en canvi, tenien els ulls grans i brillants, la pell llisa com la d'una poma i d'un color rosa caramel. Tot això era gràcies al fet que menjaven, des del seu naixement, flors de colors.

(Ensenyem les flors de plàstic i enganxem la imatge de l'elefanta rosa.)

Aquestes flors tenien bon sabor, fins i tot eren dolces, però era l'únic menjar que tenien a l'abast. Era una mica cansat i avorrit menjar sempre el mateix, però semblava que no tenien altra opció. Aquestes flors també servien per donar suavitat i color rosat a la pell i per aconseguir uns ulls ben grossos i brillants.

Les flors de colors creixien en un jardinet envoltat d'una tanca. Les petites elefantes vivien sempre allí i passaven el dia entre elles. Parlaven, jugaven i, sobretot, menjaven flors. No podien fer gaire cosa més perquè l'espai tampoc no era gaire gran.

PARE (Educadora 1, amb trompa grisa i veu més greu):

«Petites», deia el pare, «heu de menjar-vos totes les flors i no deixar-ne ni una de sola, o mai sereu tan suaus ni tan roses com les vostres mares, ni tindreu els ulls tan grossos i brillants com elles; i, quan sigueu grans cap elefant voldrà casar-se amb vosaltres».

Educadora 2 (Entra dins de la tanca amb la trompa rosa i fa que menja les flors.)

Educadora 1:

Des del seu jardinet tancat les petites elefantes veient com els seus germans i els seus cosins, tots d'un color gris elefant s'ho passaven d'allò més bé. Tenien molt d'espai, jugaven pels prats, menjaven moltes coses i molt variades, jugaven amb la pilota, es banyaven al riu i feien la migdiada sota els arbres...

(Pausa per representar-ho amb la canalla: repartim trompes i els col·loquem per l'espai.)

Educadora 2:

D'entre totes les petites elefantes n'hi havia una que es deia Margarida.

La Margarida era especial. Ella no s'acabava de tornar rosa del tot. Es menjava les flors, però alguns dies li feien un mal terrible a la panxa i no menjava gaire. Com que no se les menjava cada dia no era tan rosa com les seves germanetes i amiguetes de la tanca. Tampoc tenia els ulls tan brillants com elles ni la pell tan suau, encara que es posava crema cada dia.

Això feia entristir la mare elefanta i feia enfadar el pare elefant.

(Enganxem la imatge de l'elefanta rosa més pàl·lida, que contrasta amb l'altra d'abans.)

PARE (Educadora 1, amb trompa grisa i veu greu):

«A veure, Margarida», li deien «per què encara no t'has tornat de color rosa com la mare? És que no t'hi esforces? Ets una elefanteta rebel que no fa el que ha de fer? Ves amb compte Margarida, perquè si continues així, mai no arribaràs a ser una bella elefanta».

I la Margarida, cada cop més trista, callava i acotava el cap. I mossegava unes quantes flors perquè el pare i la mare estiguessin contents.

Educadora 1:

Mentrestant l'elefant Gustau s'ho passava d'allò més bé saltant i banyant-se al riu, menjant patates fregides, dolços, xocolata (un munt de coses diferents) i jugant a pilota. De vegades, però, es quedava mirant la tanca de les elefantetes i s'hi apropava. Quan es menjava alguna flor, però, veia que perdia una mica el seu color i es tornava una mica rosa. Quan passava això algunes elefantes i alguns elefants el miraven malament i ell, una mica trist, s'allunyava de nou.

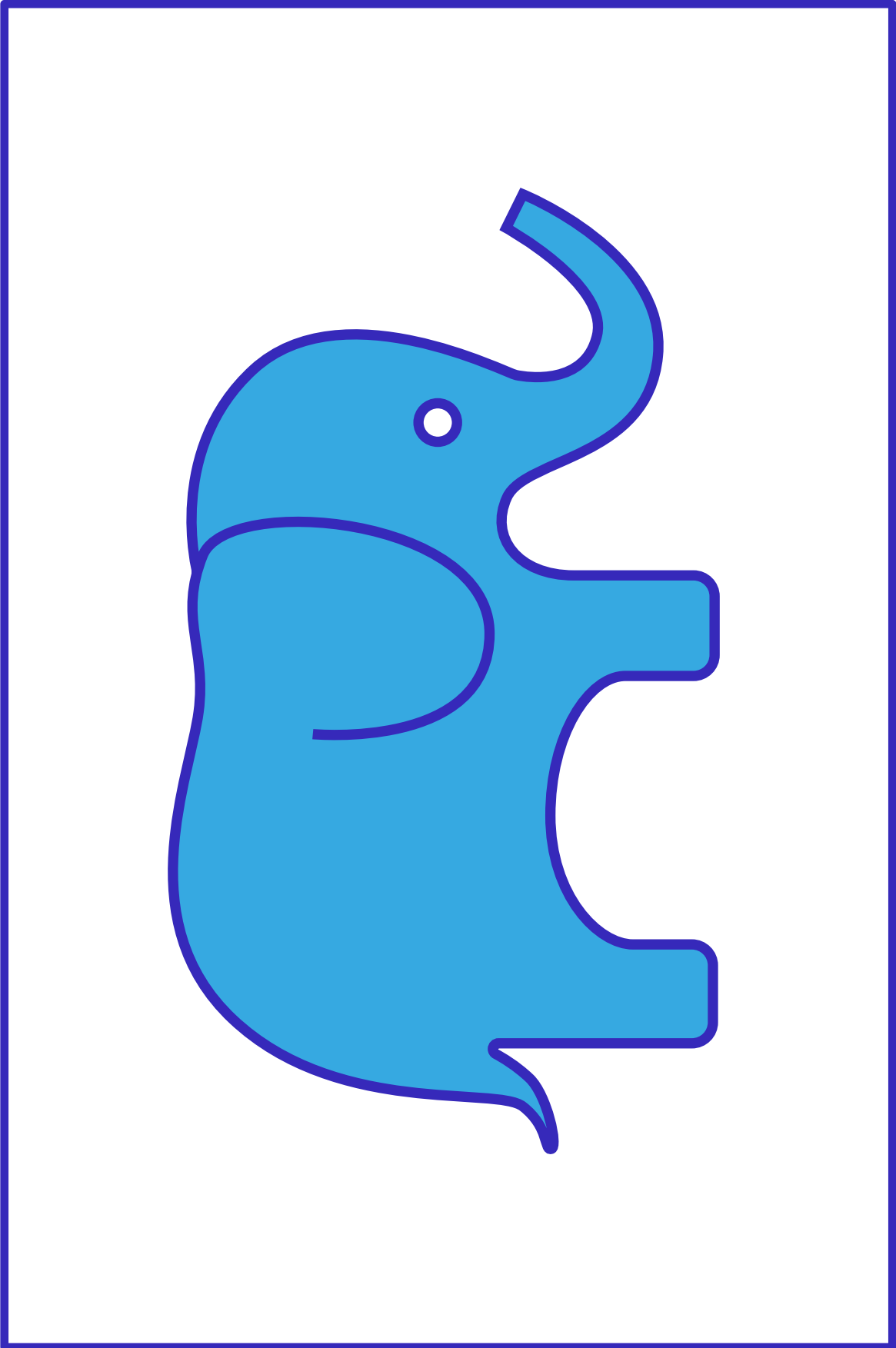
Educadora 2:

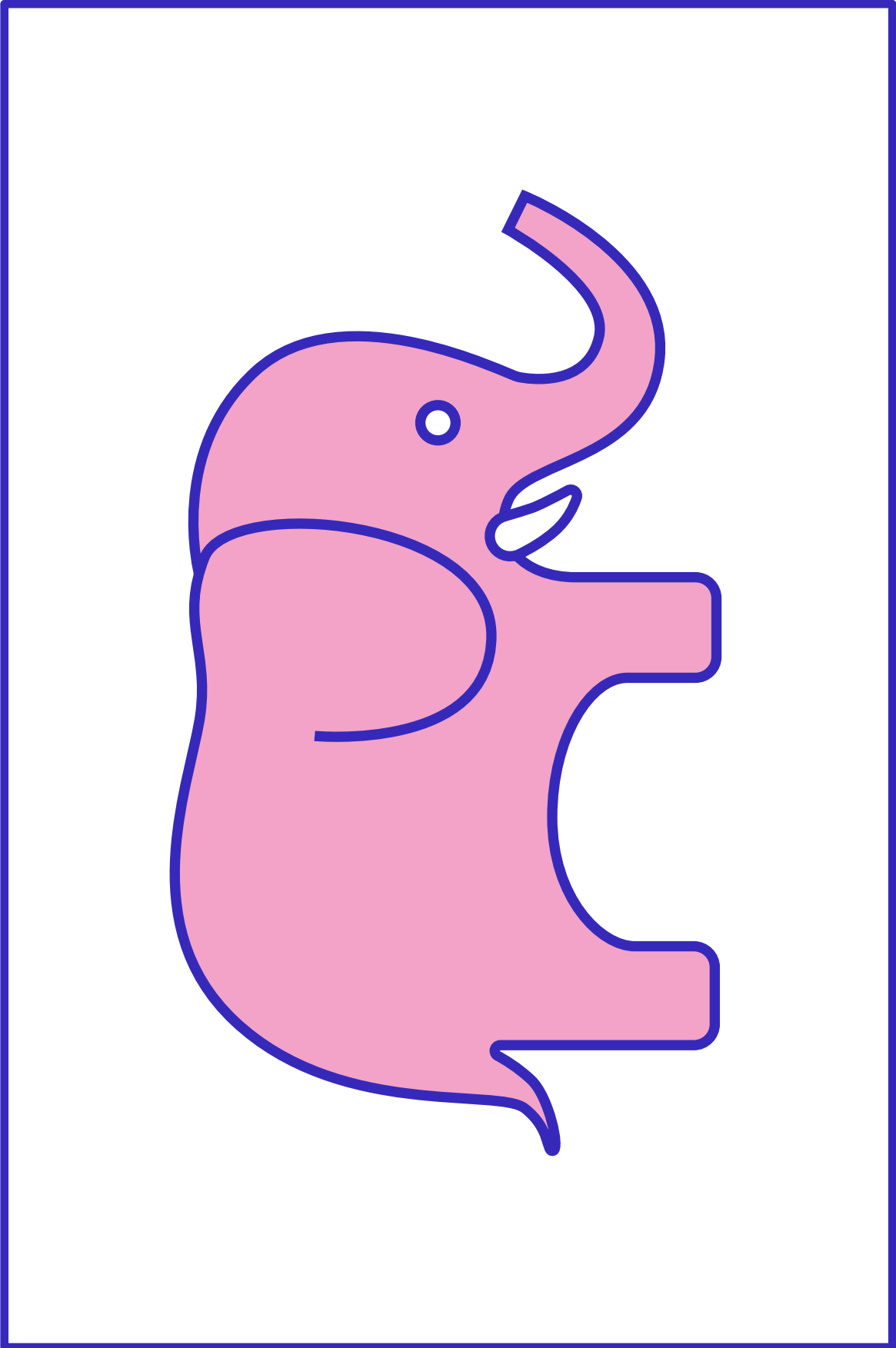
Però un bon dia, la Margarida, feliç, va sortir del jardinet. La porta sempre havia estat oberta, però ella mai no havia pensat a sortir. Pensava que no sabia què fer allà fora.

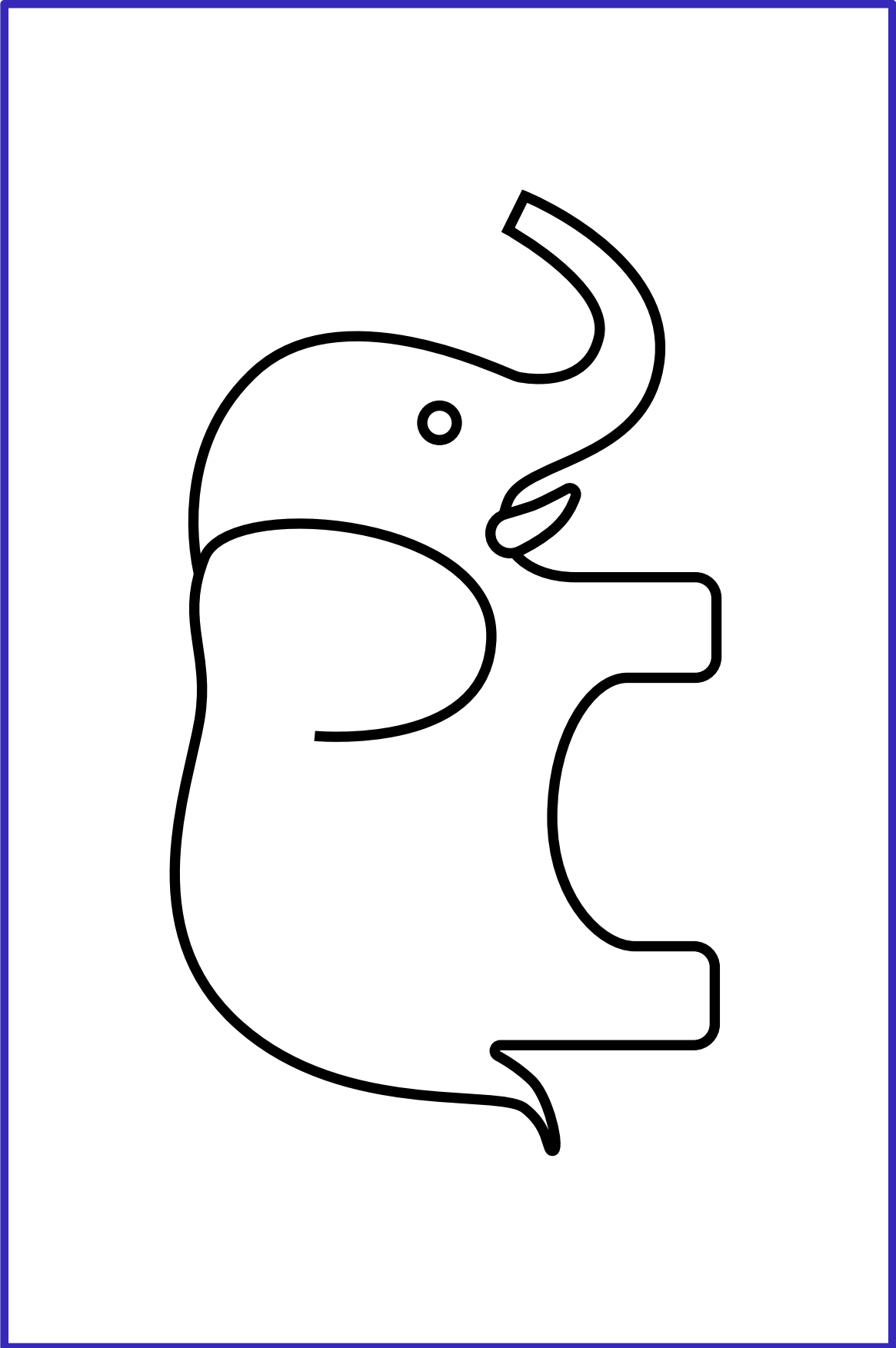
Finalment, es va decidir i se'n va anar a jugar amb la pilota dins de l'aigua i a menjar patates fregides i xocolata i dolços.

La Margarida s'ho passava d'allò més bé mentre les altres elefantetes la miraven des del seu jardí envoltat d'una tanca...

Deixem el final obert.

Qüestionari individual:

Et convidem a reflexionar sobre la teva història personal en qüestions de diversitat sexual i de gènere.

Com vas aprendre sobre aquests temes?

Qui te'n va ensenyar?

Com es tractava el tema en els diferents àmbits de la teva vida?

1. La família:

Quins valors es transmetien de manera conscient o inconscient?

Hi havia persones gais, lesbianes, bisexuals o trans reconegudes?

Vas poder comportar-te, vestir-te i jugar segons les teves preferències?

Vas poder viure la teva orientació sexual amb llibertat?

2. L'escola i l'institut:

Quines idees transmetia el professorat sobre l'homosexualitat, bisexualitat o transsexualitat?

I la resta de companys i companyes?

Tu o algun company o companya vàreu patir discriminació per motius d'orientació sexual o identitat de gènere?

3. Entorn LGTBI+:

Quina va ser la primera persona LGTBI+ que vas conèixer?

Estava obertament fora de l'armari?

Com era la seva vida?

Era una persona propera (familiar, algú del poble o barri, personatge mediàtic)?

Com es parlava d'aquesta persona en els teus entorns?

Quins sentiments et generava?

Han canviat els teus sentiments cap a les persones LGTBI+?

Hi ha persones LGTBI+ en el teu entorn?

**Amb la ploma
que té, deu ser
maricón!**

Darrere d'aquestes
expressions, s'hi
amaguen molts
estereotips.
#ProuLGTBIfòbia

**Amb la ploma
que té, deu ser
maricón!**

Darrere d'aquestes
expressions, s'hi
amaguen molts
estereotips.
#ProuLGTBIfòbia

**Tu el que
tens és molt
de vici!**

Per què tenim
tants prejudicis
cap a la
bisexualitat?
#ProuLGTBIfòbia

**Tu el que
tens és molt
de vici!**

Per què tenim
tants prejudicis
cap a la
bisexualitat?
#ProuLGTBIfòbia

**Nen, ja tens
novia?**

Per què donem per
fet que li agradaran
les nenes?
#ProuLGTBIfòbia

**Nen, ja tens
novia?**

Per què donem per
fet que li agradaran
les nenes?
#ProuLGTBIfòbia

**És una etapa,
està confosa,
ja li passarà**

Ni és una etapa,
ni està confosa.
És lesbiana.
#ProuLGTBIfòbia

**És una etapa,
està confosa,
ja li passarà**

Ni és una etapa,
ni està confosa.
És lesbiana.
#ProuLGTBIfòbia

**Jo a casa
ajudo molt
a la meva
dona!**

A casa,
no es tracta
d'ajudar sinó
de compartir
les tasques.
**#ProuMasclismes
Quotidians**

**Jo a casa
ajudo molt
a la meva
dona!**

A casa,
no es tracta
d'ajudar sinó
de compartir
les tasques.
**#ProuMasclismes
Quotidians**

**Per què
li parles a ell
si el cotxe
és meu?**

Per què pensem
que hi ha temes que
les dones no coneixen
o no els interessen?
**#ProuMasclismes
Quotidians**

**Per què
li parles a ell
si el cotxe
és meu?**

Per què pensem
que hi ha temes que
les dones no coneixen
o no els interessen?
**#ProuMasclismes
Quotidians**

**A casa som
quatre, però
qui cuida
el pare
és ella**

Les cures no
són únicament
responsabilitat
de les dones.

**#ProuMasclismes
Quotidians**

**A casa som
quatre, però
qui cuida
el pare
és ella**

Les cures no
són únicament
responsabilitat
de les dones.

**#ProuMasclismes
Quotidians**

**Fill, segur
que vols
fer dansa
i no futbol?**

Per què associem
un gènere a tot allò
que fem?

**#ProuMasclismes
Quotidians**

**Fill, segur
que vols
fer dansa
i no futbol?**

Per què associem
un gènere a tot allò
que fem?

**#ProuMasclismes
Quotidians**

**Mira'm a
la cara i no
als pits!**

Incomoda
i és una falta
de respecte.
**#ProuViolències
Sexuals**

**Mira'm a
la cara i no
als pits!**

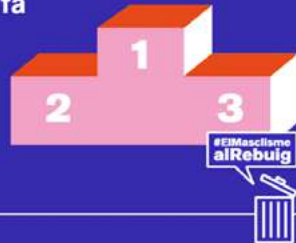
Incomoda
i és una falta
de respecte.
**#ProuViolències
Sexuals**

Mireu quines tetes té la tia que m'he tirat!

Compartir fotos íntimes sense permís és delictes i seguir el joc ens fa còmplices.

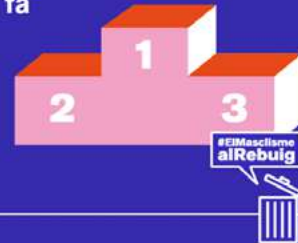
#ProuViolències Sexuals

Mireu quines tetes té la tia que m'he tirat!

Compartir fotos íntimes sense permís és delictes i seguir el joc ens fa còmplices.

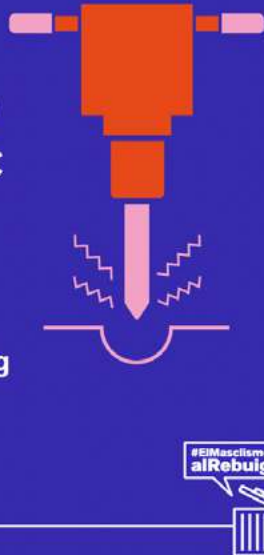
#ProuViolències Sexuals

T'he dit que paris, no en tinc ganes!

En la parella i en les relacions, no respectar el desig de l'altra, també és violència.

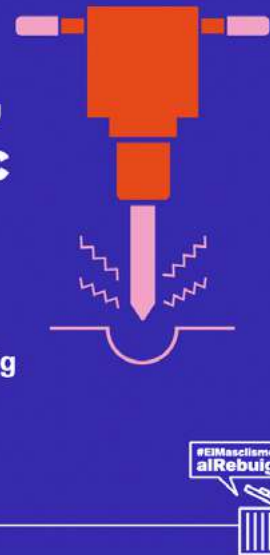
#ProuViolències Sexuals

T'he dit que paris, no en tinc ganes!

En la parella i en les relacions, no respectar el desig de l'altra, també és violència.

#ProuViolències Sexuals

Guapa, vols que t'acompanyi? t'acompanyi? t'acompanyi? t'acompanyi? t'acompanyi?

Insistir és assetjar.
#ProuViolències Sexuals

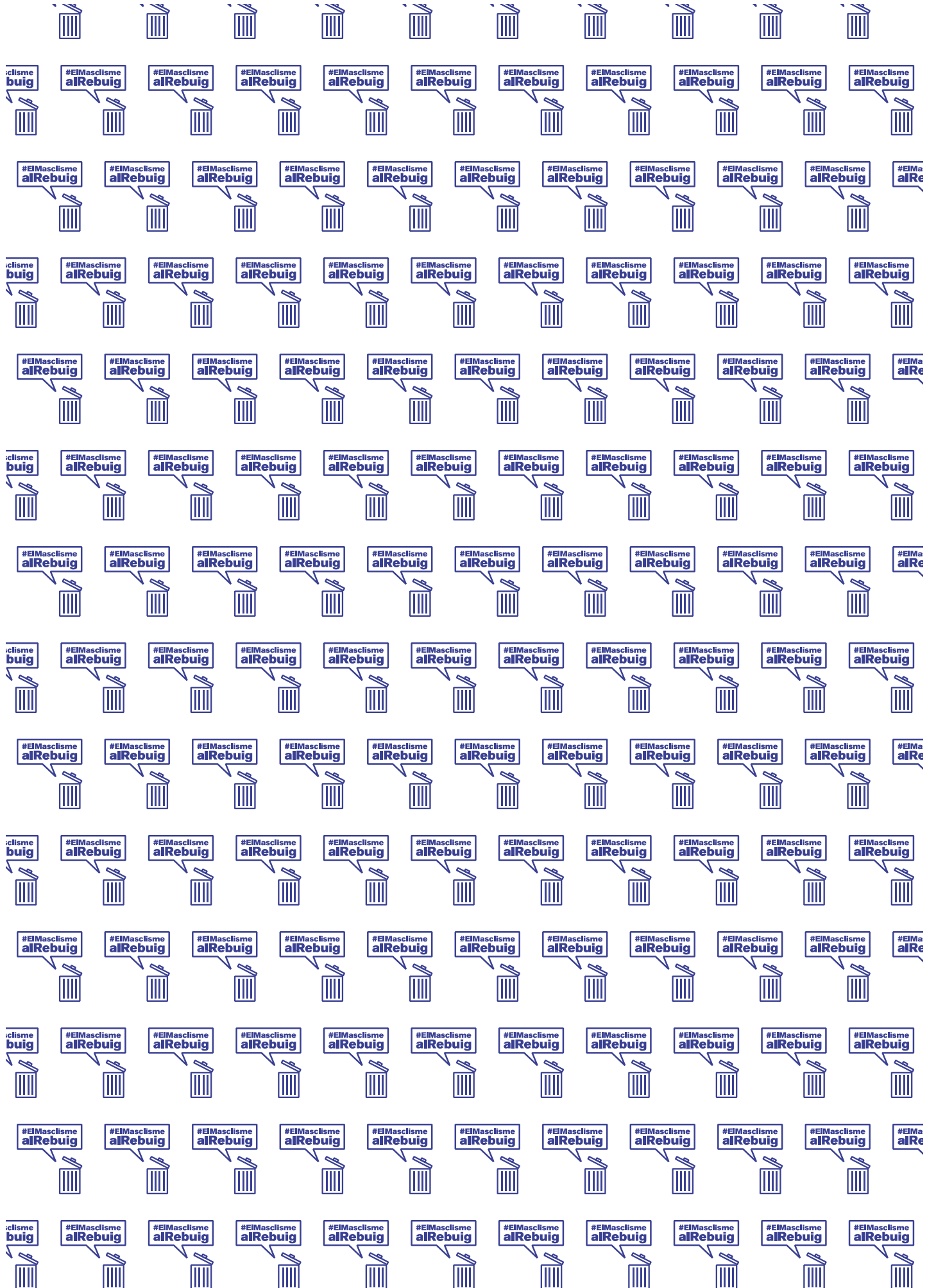

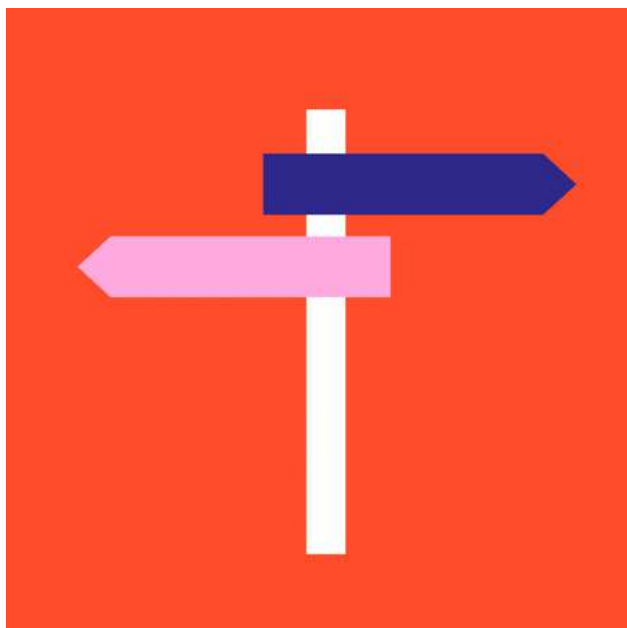
Guapa, vols que t'acompanyi? t'acompanyi? t'acompanyi? t'acompanyi? t'acompanyi?

Insistir és assetjar.
#ProuViolències Sexuals

Pàgina per si es vol imprimir la part de darrera del joc

A casa som quatre, però qui cuida al pare és ella.

Les cures no són únicament responsabilitat de les dones

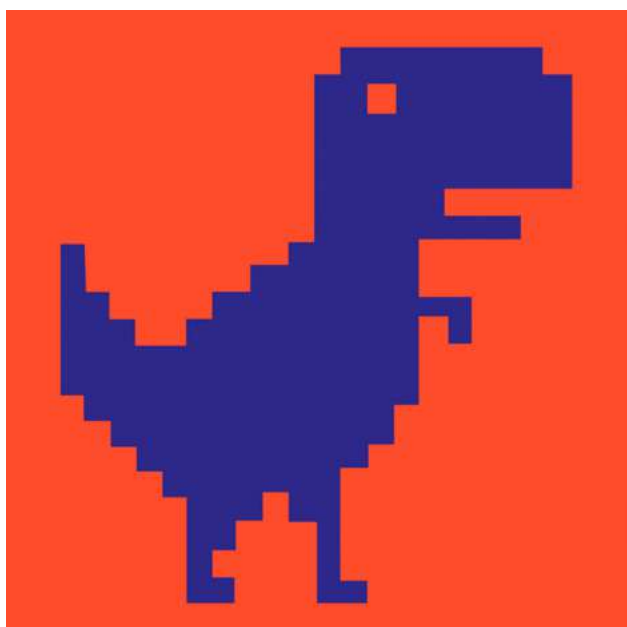
#ProuMasclismesQuotidians

Fill, segur que vols fer dansa i no futbol?

Per què associem un gènere a tot allò que fem?

#ProuMasclismesQuotidians

Per què li parles a ell si el cotxe és meu?

Per què pensem que hi ha temes que les dones no coneixen o no els interessen?

#ProuMasclismesQuotidians

Jo a casa ajudo molt a la meva dona!

A casa, no es tracta d'ajudar sinó de compartir les tasques.

#ProuMasclismesQuotidians

Nen, ja tens novia?

Per què donem per fet que li agraden les nenes?

#ProuLGTBIfòbia

Tu el que tens és molt vici!

Per què tenim tants prejudicis cap a la bisexualitat?

#ProuLGTBIfòbia

**És una etapa, està
confosa, ja li passarà.**

Ni és una etapa, ni està
confosa. És lesbiana.

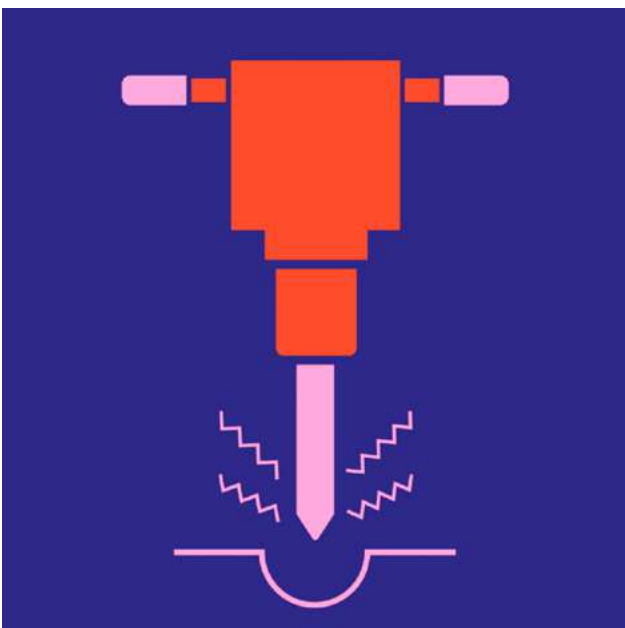
#ProuLGTBIfòbia

**Amb la ploma que té,
deu ser maricón!**

Darrere d'aquestes
expressions, s'hi amaguen
molts estereotips.

#ProuLGTBIfòbia

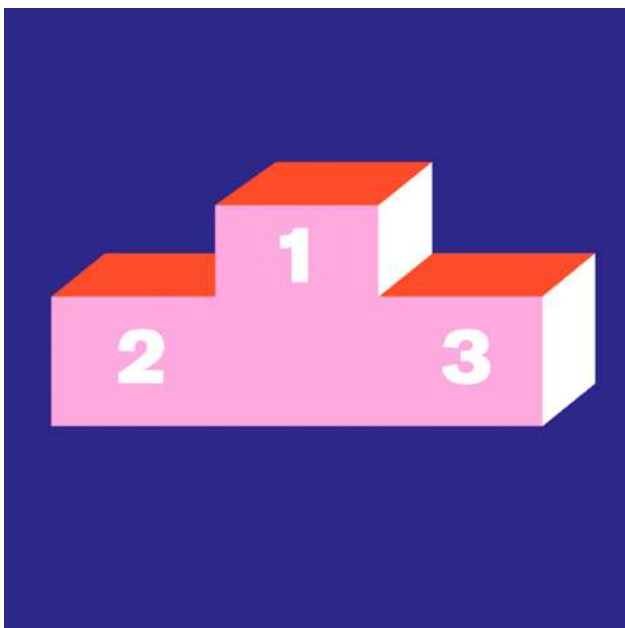

**Guapa, vols que
t'acompanyi?**

Insistir és assetjar.

#ProuViolènciesSexuals

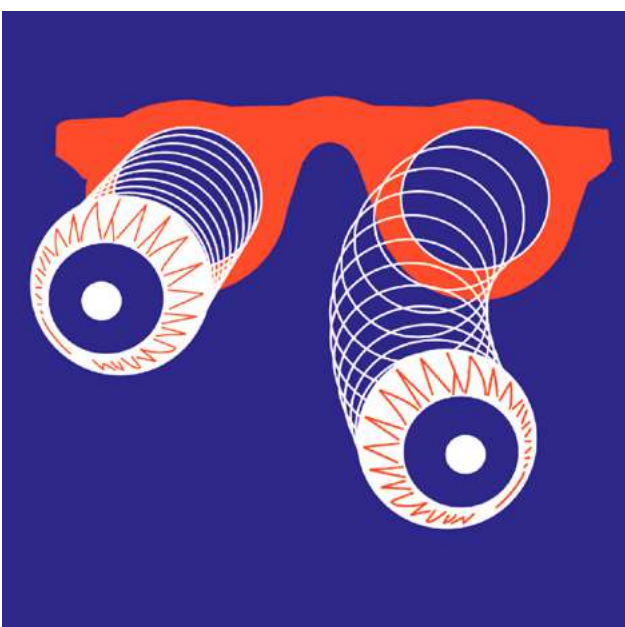

Mireu quines tetes té la tia que m'he tirat!

Compartir fotos íntimes sense permís és delictes i seguir el joc ens fa còmplices.

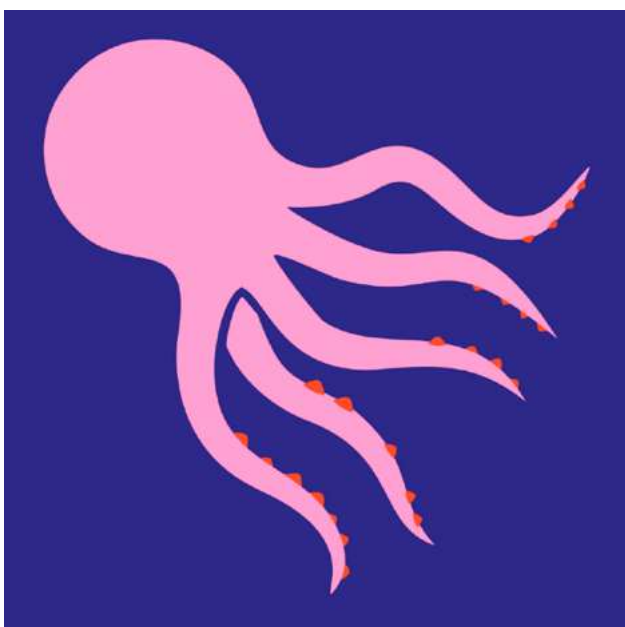
#ProuViolènciesSexuals

T'he dit que paris, no en tinc ganes!

En parella i en les relacions, no respectar el desig de l'altra, també és violència.

#ProuViolènciesSexuals

Mira'm a la cara i no als pits!

Incòmoda i és una falta de respecte.

#ProuViolènciesSexuals

**#ElMasclisme
alRebuig**

